

1308.

A

MAGYARORSZÁGI KEGYES TANÍTÓREND

KECSKEMÉTI FŐGYMNASIUMÁNAK

TUDÓSÍTVÁNYA

az 187⁶/₇-iki tanévről.

KÖZLI

Dr. POLÁK EDE

IGAZGATÓ.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT TÓTH LÁSZLÓNÁL
1877.

A

MAGYARORSZÁGI KEGYES TANITÓREND

KECSKEMÉTI FŐGYMNASIUMÁNAK

TUDÓSÍTVÁNYA

az 187⁶/₇-iki tanévről.

KÖZLI

Dr. POLÁK EDE

IGAZGATÓ.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT TÓTH LÁSZLÓNÁL
1877.

TARTALOM.

- A) A középiskolai rendtartás.
 - B) A fénytani lencsék képletének egyszerű levezetése.
 - I. Adatok a főgymnasium 186/7-iki történetéhez.
 - II. A bevégzett tananyag.
 - III. A főgymnasiumi ifjúságnak érdemsorozata.
 - IV. Statistikai táblázatok.
 - V. A jövő tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.
-

A)

Középiskolai rendtartás.

K i a d a t o t t

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister 1876-ik évi július 23-án 12,787. sz. a. kelt rendeletével.

Ajánlva némely pontjait a t. szülők-, gyámok- vagy azok helyetteseik figyelmébe.

A tanév végén megjeleni szokott értesítő arra van szánva, hogy az iskola állapotáról nyilvános számot adjon; a legújabb rendtartás 53-ik szakasza pedig rendeli, hogy ezen értesítő egyéb rovatokon kívül a nevelés és oktatás valamely kérdéséről, a helyi körülmények tekintetbe vételével, egyenesen a fiúk szüleinek szánt értekezést tartalmazza. E helyes intézkedés folytán az itt megjelent soroknak azt tűztük ki célul, hogy a t. szülők-, gyámok- vagy azok helyetteseinek figyelmét azon pontokra fordítsuk, melyek ez új rendtartásban közvetlenül őket illetik.

Köztudomású dolog, hogy a gymnasium oly ifjak kiképzésével foglalkozik, kik férfi korukban magasb műveltségöknél fogva hivatva lesznek tágasabb körben működni; szükséges tehát, hogy ne csak a tudományos oktatást, hanem az ifjak erkölcsi neveltetését is tekintse egyik lényeges feladatának.

E feladat, mint a fönnebbi szavakból érthető, két részből áll; következőleg kétfélék azon eszközök is, melyekkel a gymnasium e feladatát megoldani törekszik, t. i. olyanok, melyek az ifjú erkölcsi érzetét szilárdítsák, erősítsék, és olyanok, melyek ismerő tehetségét fejleszszék; amazok a törvény és kötelesség teljesítését, emezek az életre szükséges ismeretek és ügyességek szerzését segítik elő.

A gymnasiumi képzésnek tehát mindenek előtt oda kell hatnia, hogy a növendék helyes fogalmat szerezzon magának a törvényekről, azokat megszeresse s úgy ideje-korán önfegyelmezéséhez szokják.

E törvények első csoportja azon köteleességekre figyelmezteti a tanulót, melyekkel az úr Istennek, sz. vallásának, s e vallás ápolójának az anyaszentegyháznak tartozik; az iskola az anyaszentegyházhoz a legbensőbb viszonyban áll, olyan viszony ez, milyent a gyermek s annak édes anyja között találunk; az egyház szülte az iskolát, ő dajkálá azt századokon keresztül, ő nevelé nagykorúvá; s mily áldásos volt e szép s az idők oly hosszú során át fennállott viszony mindkét félre! De sajnos, hogy mai napság oly sokat veszít gyöngédségéből, ki nem ismeri ama rontó hatásokat, melyeket majd az egyoldalú tudomány, majd a társadalmi korszellem gyakorol e viszonyra? — E hatások kétségkívül ártalmasak neki, de ép oly mulandók, mint a hirtelen támadt vihar, mely után az ég ismét kiderül.

Az iskola igen téves úton járna, ha e rontáshoz ő maga is akármilyen módon járulna; tudnia kell ugyanis, hogy e szoros viszonynál fogva nem szakadhat el az egyháztól; mind a két rész csakis együtt s egyesült erővel tarthatja fenn magát; e viszonyt a józan tudomány nem bonthatja fel; nem utal-e minket minden okozat a végoknak kutatására? Képes-e akármely tudomány kutatásaiban tovább menni, mint a legfőbb lény vagyis az Isten megismeréseig?

A társadalmak intézményei között legnevezetesebbek az egyház meg az iskola, melyek kezdetektől fogva a társadalmi egyént képezték, nemesítették, annak értelmi s vallás-erkölcsi fejlesztése körül fáradoztak. Tudjuk azt is, hogy az egyház hosszú időn keresztül maga alapította meg az iskolák szervezetét, ő tűzte ki azok célját. A társadalom és az állam sokáig nem avatkoztak a nevelés s oktatás ügyébe, megelégedtek az ezen iskolákból kikerült egyénekkel.

Korunkban, midőn a kultúra annyira haladt előre, másképen állanak a dolgok. Ma az országos törvény az oktatásügyi kormány kezébe tette az iskolák ügyét, követelve tőle, hogy a miveltséget és tudományosságot a réginel magasabb fokra emelni törekedjék, vagyis az oktatás ügyét oda terelje, hogy ne csak egy-két osztály, hanem a nemzet tömege tehessen szert magas miveltségre s boldogabb helyzetbe jusson; mert ma csak azon nemzetnek van jövője, mely önnön maga képes sorsát megállapítani. Ennél magasabb eszmét alig pendíthetett meg a magas kormány, mindnyájan a legforróbban ohajtjuk valóságát.

Ez okból az oktatásügyi kormány állapítja meg az iskolák tanrendszerét, ő jeleli ki a kiviteléhez szükséges eszközöket, ő követeli a tanítótestületektől annak foganatosítását, ő kér időnként tőlük számot működésök sikeréről. — Hogy a dolgok e fordulata napjainkban némi aggodalmat támasztott a felekezeti iskolákban, azon épen nem fogunk megütközni, ha tekintetbe vesszük előbbi viszonyainkat; de közleg az idő s talán nincs messze már, midőn az egyház és állam szövetséget kötnek s egy úton járnak az állampolgárok jóllétének munkálásában; mert aránylagos befolyásuk van az iskolára, s csakis együttes, összhangzó eljárásukból remélhetni okszerű nevelést és tanítást.

A vallást s annak örét az egyházat illető törvények után azok következnek,

melyek a tanulónak embertársaihoz való viszonyát meghatározzák. — Legelsők a szülők, kiknek Isten után legtöbbet köszönhet; ezek iránt tehát háláját és szeretetét jó magaviselete és szorgalma által igyekezzék tanúsítani. — Tisztelettel viseltessék a felsőbbbségi személyek iránt a koronás fejedelemtől s annak kormányától kezdve az utolsó előljáróig. — Tisztelje az érdemeik által kitünő férfiakat s általában az öregebb koruakat, legyen udvarias mindenkivel, mert ez a tanulónál kívánt mivelttség elutasíthatlan követelménye. — Tisztelje továbbá azon férfiakat, kik anyagi és szellemi javának előmozdításában fáradoznak; tisztelje pedig ne csak külsőleg, hanem főképp az által, hogy intéseikhez alkalmazkodik, rendeleteiknek engedelmessékedik s tanácsaikat követi. — Végre szeresse és becsülje tanulótságait, hogy azok viszont szeressék, becsüljék. — Ezekben pontosulnak össze a tanulónak mások iránti kötelességei.

A harmadik csoport azon törvényeket foglalja magában, melyek a tanulónak ön maga iránti kötelességeit megszabják, az ő figyelmére, szorgalmára s iskolán kívüli magaviseletére vonatkoznak; ez utóbbi annál kevésbé lehet az iskolára nézve közömbös, minél inkább feladatának ismeri a tanulók erkölcsi miveltődését eszközölni, melynek felismerésére az iskolán kívüli viselet szintügy irányul szolgál, mint az iskolán belül tanúsított magatartás. — Legyen azért a tanulónak iskolán kívüli viselete illedelmes, udvaris és szerény.

Végre, jóllehet már az általános illem szabályai megkívánják, hogy a tanuló az iskolai épület s a tanterem falainak bemoeskolásától, valamint a taneszközök és butorok rongálásától tartózkodjék: mégis különösen azon tisztelet követeli ezt, melylyel a tanuló az iskola mint oly helyiség iránt tartozik viseltetni, melyben magasabb miveltségének alapját, szellemi s anyagi jóllétének eszközeit szerzi meg. — Ezen s efféle rendszabályokkal igyekszik az iskola tanítványainak erkölcsi érzületére hatni.

Mi a feladatának második részét, vagyis az ismeretek s ügyességek szerzését illeti, azt a tananyag módszeres beosztása, a tanítás egybevágó alakítása és kezelésének pontos meghányása által igyekszik megoldani, különösen arra ügyelve, hogy minden egyes tantárgy a fennálló tanterv értelmében kezeltessék, és kiváló gondot fordítva a tanulók házi munkásságának, a házi feladatok és olvasmányok czélszerű megállapítása- és felosztására.

E pontokban volnának lehetőleg röviden vázolja azon módok, melyek által az iskola kitűzött célját elérni törekszik; de hogy az oda vezető pályán annál biztosabban haladhasson, elkerülhetlenül szükséges még, hogy a házi nevelés s az otthoni felügyelet és ellenőrködés az iskolai oktatással karöltve járjon, a szülők, gyámok vagy azok helyettesei gyermekek vagy gyámoltjuk előmeneteléről, hiányairól s hibáiról időszakonként értesítsenek, s hogy ennélfogva az egyes tanulók nemcsak az év végén a vizsgálatok után, hanem annak folyama alatt is több ízben a tett előmenetelre, tanúsított szorgalomra és magaviseletre nézve bírálat alá vé-

tessenek, hogy egyrészt az aratott siker megismertetése által további szorgalomra s haladásra ösztönöztessenek, másrészt pedig a tapasztalt hiányoknak idejekorán való közlése által még annak idejében alkalom szolgáltatassék arra, hogy kellő tehetség, hivatás és akarat mellett azokat pótolván a kívánt eredményhez jussanak. — Ennek eszközölhetése végett a magas ministerium az itt következőket rendeli:

12. sz. „Minden tanuló első fölvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Azon szülők vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekek vagy gyámfiuk fölvételekor alkalmas helyettest kötelesek bemutatni, kire a házi felügyelet- és nevelésre nézve köteleességek és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésére bizott tanulóra nézve az igazgatóság értesítését elfogadhassa.“

E pontban igen czélszerű intézkedést találunk, méltányos ugyanis, hogy a szülők megismerkedjenek azon férfakkal, kik gyermekük vallás-erkölcsös nevelése és oktatása körül fáradozni fognak; ekkor van alkalom főleg azon fiúknál, kik először lépnek az intézetbe, közölni az osztály vezetőjével a bánásmódot, melyben a gyermek otthon részesül; annál könnyebb aztán a már előre megismertett fiúnak vezetése. Megjegyezzük még, hogy gyermekek számára azon iskolát válasszassák, melynek tárgyaira hajlamot és tehetséget látnak benne; mit Kecskeméten tehetni, hol két főgymnasium, főreál- és gazdasági iskolák léteznek; ha pedig e fontos ügyben nem tudnak eligazodni, tanakodjanak előbb a gyermek volt elemi tanítóival, kiknek elég alkalmuk volt kiismerni a gyermek tehetségeit, tehát legjobban meg fogják mondhatni, vajjon gymnasiumra, reál- vagy gazdasági iskolára alkalmas-e a növendék? — Mellőzendő itt minden más mellékes tekintet, p. csekélyebb fizetés vagy az intézet részéről várt segélyezés.

A 13-ik sz. így szól: „Minden egyes intézet feladatához és helyi körülményeihez képest egybefoglalja azon szabályokat, melyeket az iskolai rend, a jó szokás és nemes erkölcs ápolására alkalmasnak tart, s azokat egy-egy nyomtatott példányban a beiratás alkalmával a szülők vagy helyetteseik kezébe juttatja s egyúttal a vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz fölterjeszti. A szülők vagy helyettesök ez úttal egyszersmind kötelezettséget vállalnak saját gondviselésökkel gyámolítani az iskola törekvését.“

E szabályokat itt ugyan főbb vonásaikban közöltük, de annak idejében egész terjedelmökben ki is nyomatjuk, hogy az ifjuság beiratásakor az illetőknek mihez tartás végett kézbesithessük.

A 14-ik sz. szerint: „Különösen felelősek a szülők vagy helyetteseik az iránt, hogy a tanulók a szükséges könyvekkel és taneszközökkel ellátva minden tanórában pontosan részt vegyenek. Kötelezett tantárgy tanításában való részvétel alól egy tanuló sem menthető fel; kivételt e tekintetben csupán a rajz és torna

tesznek, melyekben, ha testi fogyatkozása miatt részt nem vehet, ideiglenesen fölmenthető; a fölmentést az igazgató adja a törvényhatósági orvos hiteles bizonyítványa alapján.

Betegség vagy fontos okból eredő minden iskolamulasztás még annak tartama alatt bejelentendő az igazgatónál, a ki ezen jogát a körülményekhez képest az osztályfőnökre ruházhatja, s utólag kellő módon igazolandó. Különösen figyelemzetendők a szülők vagy helyetteseik, hogy oly tanulót, ki igazolatlanul, habár szakadozottan is, annyi órát mulaszt, a mennyi a heti órák száma, az intézetből kilépettnek tekintenek; különben az osztályfőnök tiszte minden igazolatlan óramulasztásról a szülőket, vagy helyetteseiket értesíteni, ha a szülőktől vagy helyettesőtől nem jó tudósítás.“

E szakaszban azt sürgeti az oktatásügyi kormány, hogy a szülők oda figyelemmel kísérik fiaik iskolalátogatását, valamint azt is, hogy a kötelezett tantárgyakat egyenlő szorgalommal tanulják. — Mennyire ártanak az iskolaügynek azok, kik némely tárgyak, főleg pedig az ó klasszikai nyelvek ellen a tanulók előtt méltatlanul ki szoktak fakadni, nem szükséges bizonyítani! Hiába dicséri, magasztalja a szaktanár a régiek irodalmát azon tanulók előtt, kik e tárgy iránti ellenszenvvel lépnek az intézetbe; ez is egy nagy oka annak, hogy a klasszikai nyelvek tanulása, daczára annak, hogy a legtöbb tanóra fordittatik azokra, oly nagy nehézséggel jár; használhatunk ilyen tanulók mellett bármily jó módszert, nem lesz abban köszönet! Holott nem kellene felednünk, hogy a görög és római világ civilisációjá ezernyi szállal szövődik össze az újkor műveltségével, s hogy ez utóbbinak színvonalára nem emelkedhetik, a ki amabban teljesen járatlan. De továbbá nemcsak alaki képzőerejük, örökifjú szépségök, és kiaknázhatlan belértékekért, hanem azért is tanítjuk e nyelveket, mert oly két nép beszélt, melyeknek eszmevilága, élete a lélekmivelő anyagban rendkívül gazdag, s mert a római nyelv és szellem befolyása és nyomása alatt indult meg csaknem valamennyi európai nyelv és állam képződése, jelenkori társadalmunk művelődése. Örökre képviselői maradnak azok a magasabb műveltségnek, mely nemcsak a holt természetben, hanem a szellemi világon is uralkodni képes; mi több, e nyelveket mai napság is minden művelt nemzet tanulmányozza; tehát nekünk sem szabad azok művelésében elmaradnunk.

A 15-ik szakasznak foglalata szerint: „A szülőknek, vagy helyettesöknek kötelessége a tanulóknak az iskolán kívül való erkölcsi magaviselete fölött őrködni. Az iskola elvárja a szülők vagy helyettesök gyámolítását az irányban, hogy a gondjukra bizott tanulók megmaradnak az illem határai között, elkerülnek magukviseletében mindent, a mi korukkal, tanulói pályájukkal meg nem fér, az iskola jó szellemének árt, botrányt okoz, vagy netalán a tanulók erkölcsiségét is veszélyezteti.“

E pont tartalmazza azt, mire a szülőknek főgondot kell fektetniök, s a

miben leginkább támogathatják a tanártestületet, melynek hivatása az ifjúság vallás-erkölcsös érzését ápolni, az iskola jó szellemét megőrizni s mind szóval mind tettel oda hatni, hogy az ifjúságban a kegyelet és engedelmesség erényei gyökeret verjenek; de mindezeket csak az iskolán belül teheti, azonkívül a szülők tiszte fiaik magukviseletét éber szemmel kísérni.

A 18-ik szakasz az iskolai fegyelem gyakorlására vonatkozik. A fenyítés módjai igen enyhék.

„A büntetések fokozata a növendékek erkölcsi magaviseletét tekintve:

1) A tanár által való magános figyelmeztetés és intés, a tanuló hibájának kellő megvilágításával.

2) A tanuló hibájának szigorú feddése az osztályfőnök által.

3) Az osztály előtt való nyilvános megdorgálás; ez különben minden oly esetben már előbb is alkalmazandó, a hol az ifjú magaviselete közbotrányt okozott.

4) Az igazgató elé idézés, ki ez alkalommal ha szükségét látja, ajánlhatja a tanuló csendes eltávolítását az intézetből.

5) A tanári szék elé idézés avval a figyelmeztetéssel hogy nem javulás esetében kizárják az intézetből.“

Ha e pontokat figyelemmel olvassuk, be kell vallanunk, hogy a magas ministeriumnak valóban magasztos eszméje van az iskoláról; a fenyítés oly humán, oly enyhe módjait szabja ki a vétkesek ellen! S ezt nekünk is csak helyeselnünk kell, ha figyelembe vesszük a czélt, melyből azt teszi. Ez által ugyanis meg akarja menteni az iskolát számtalan külső bajtól, el akarja tőle háritani mindazt, a mi sok kellemetlenséget, surlódást, sőt ellenségeket szerzett neki, szóval, a mi az iskolába nem való — értjük a keményebb büntetéseket; mi pedig ily magasztos eszme mellett azt ohajtanók, hogy még azon enyhe büntetések is távol maradhatnának az iskolától! — Az iskola nem fenyítő-intézet, az iskola egén egyre vidám tavaszi napnak kellene mosolyognia, az iskolában csak a helyesen kezeendő nevelésnek s oktatásnak mindenre, a mi szép, jó, és hasznos, van helye; de lehetséges-e az, ha tekintetbe vesszük az emberi gyarlóságot, a gyermekek könnyelműségét s pajzánosságát, ha meggondoljuk, mily különböző nevelésű növendékeket kap az intézet, mily csekély azok száma, kikkel öröm a nevelés és oktatás pályáján haladni, azokhoz képest, kiket minduntalan kell inteni, feddeni s ösztönözni! S még ezekkel szemben talán csak boldogulhat mérsékeltebb büntetések mellett a tanító; de mit tegyünk azokkal — fogja mondani valamely kartársunk — kik sokkal szilajabb indulatuak, hogysem az ily enyhe fenyítésre hajolnának, kik az iskolában a tanítás menetét zavarják, iskolálán kívül pedig a durvább kihágásokra is hajlandók? Kizárjuk-e azokat az intézetből? — Korántsem! — Tudja azt a magas ministerium is, hogy az iskolákban különféle házi-nevelésű tanulók jönnek össze, hogy vannak közöttük sokan, kik bizony darabosak, neveletlenek, kikkel még a legtürelmesebb tanár is nehezen boldogulhatna

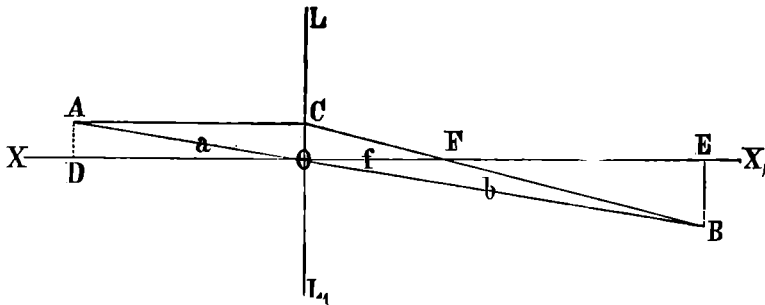
ily enyhe bánásmód mellett; — de már az előbb felhozott pontokból kitűnik, hova kelljen ekkor a tanári karnak fordulnia, mielőtt ilyen növendékek fölött pálezzát törne. — Itt jut most a szülőknak a főszerep! — Mihelyt hallják tehát gyermekök ellen az intézet részéről a panaszt, akár a viselet, akár az óramulasztás, a hanyagság s a rossz előmenetel tekintetében: azonnal fürkészszék a baj okát, s pedig nem a gyermek szája után, kinek természetében fekszik hibáit palástolni, hanem egyenesen vagy a tanárral érintkezve, kinek a fiú a szorgalom tekintetében eleget nem tesz, vagy az osztályfőnökkel, ki az osztályt gondozza, vagy pedig az igazgatósággal, hol az egész intézet ügyeit szokás elintézni; itt fogják a dolog miben létét megtudni s így aztán a bajt orvosolhatni; — a szigorúbb büntetések kezeikben vannak, — nem akarjuk itt a dolgot oda értetni — hogy mindjárt érzékenyebb módokkal fogjanak a hiba javításához; vannak a szülők kezében is oly szelíd módok, melyekkel többre fognak mehetni, mint a legkeményebb bánással; ismerik gyermekök gyöngcít, vágyait, kedvencz tárgyait, tehát itt kell a javítás szereit keresni; megvonni a gyermektől mindaddig a mit szeret, míg a jó útra nem tér; ha ezek nem segítenek, megvonni tőle a szülői kegyet; mi, ha csak egészen ki nem aludt kebléből a szülők iránti szeretetet, lehetetlen, hogy hatás nélkül maradjon; a szeretett szülők tetszése, megelégedése, jóakarata iránt nem lehet egykedvű a gyermek; ha e módnak sem lesz sikere, akkor az apát illeti a kötelesség, hogy veszni indult fiát, kinek az oktatás, baráti, atyai tanács nem használ, érzékeny fenyítéssel is kísértse meg visszaterelni a jóra; ha pedig e szigorúbb bánás sem segít, akkor legtanácsosb a gyermeket az iskolából kifogni, nehogy a tanári szék kénytelen legyen az intézetre nézve veszélyes gyermeknek kizárását a fegyelmi szabályok utolsó pontja szerint kimondani; mi, ha valakire, bizonyára a szánandó szülőkre nézve sujtó; mert valamint nem lehet e világon reájuk nézve nagyobb öröm, nagyobb boldogság, mint mikor látják gyermeköket az erényben, a tudományban, az Isten és az emberek előtti kedvességben gyarapodni: úgy nem lehet szomorítóbb valami, mint azt tapasztalni, hogy vásott gyermekökkel sem maguk sem az iskola nem képes boldogulni; mely bajon talán könnyű szerrel lehetett volna segíteni, ha idejekorán hozzálátnak annak orvoslásához. Tehát hogy idáig ne jusson a dolog, kezét fogva az iskolával örködni fognak gyermekeik fölött; mert csakis így sikerül szeretett hazánk részére, valláserkölcsös, mivel, hazafias s hasznos polgárokat nevelni; mely nagy fontosságú működésünkre Isten áldását kívánjuk.

B)

A fénytani lencsék képletének egyszerű levezetése.

Ha tisztában vagyunk a lencse gyutávolának fogalmával, ha tudjuk, hogy az egyenes vonalakban tovaterjedő fény sugarai között melyek a fősugarak, valamint azt is, hogy a világító pontból kiindult fénysugarak, midőn a lencséből kilépnek, ismét egy pontban egyesülnek; végül ha a lencse vastagságát elenyészőleg kicsinynek vesszük: akkor a gömbidomú lencsék fennemlitett képletét igen egyszerűen vezethetjük le. E levezetésnek előnye továbbá az, hogy nemcsak a fénytani tengelyen, hanem azonkívül is, mindazáltal a hozzá közel fekvő világítópontra érvényes. Legyen (1. ábra).

1. ábra.

A a világító pont, AO a hozzá tartozó fősugár, AC a fénytani tengelyvel egyenközű fénysugár, F a gyupont s így CF azon irány, melyben a tengelyvel egyenközűen beeső sugár eltérítettik, midőn a lencséből kilép; továbbá B azon pont, melyben az utóbbi a fősugarat vágja; legyenek végre AD és BE függőlegesek a fénytani tengelyre, akkor a föltevés következtében, hogy A igen közel fekszik a tengelyhez, tehát AOD szög igen kicsiny, közelítőleg $AC = AO = DO = a$, és $OB = OE = b$.

Ha a gyutávolt f -fel jelöljük, az előre bocsátottakból következik:

$$a : f = (b + a) : b; \text{ innen}$$

$$f(b + a) = ab, \text{ vagy}$$

$$bf + af = ab, \text{ s } abf\text{-fel osztva}$$

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{1}{f}.$$

E képletben, mely ama ismeretes viszonyt a tárgy-, kép- és gyutávol között fejezi ki, s melyet alig lehetne egyszerűbben megállapítani, a úgy tekintetik mint a világitó pont, b pedig mint a képpont távolsága a lencse középsíkjától, valamint annak fénytani középpontjától. Azon eset, melyben a világitó pont a fénytani tengelyben fekszik, mint különleges eset az általános tételben foglaltatik.

Magától értetődik, hogy az itt eléadott levezetési mód α gömbidomu tükröknél is alkalmazható.

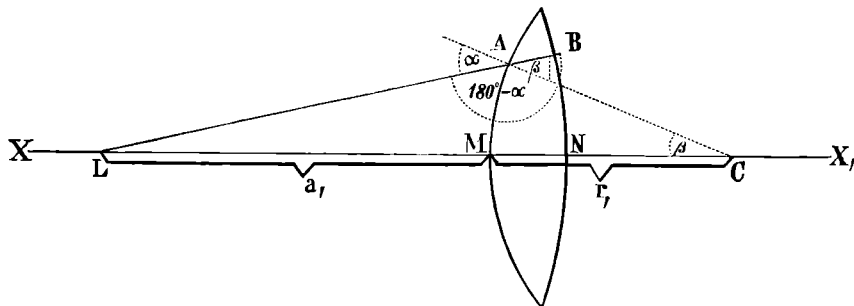
Az így nyert egyenlet segítségével igen könnyű a lencsének f gyutávolsága s a többi állandója között létező viszonyt megállapítani.

Haladjon ugyanis egy sugárnyaláb a fénytani tengelylyel egyenközűleg a lencsén keresztül, s a lencse mindkét oldalán fog találni egy átvágási pontot, melyeknek egyike a másik fénytani képének tekinthető. Jelöljék a , és b , mindkét összetartozó pontnak távolságait a lencsétől, akkor mellőzve a lencse vastagságát, a fönnebbi egyenlet e határozott esetben is nyer alkalmazást; tehát

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{1}{f}$$

Legyen ismét (2. ábra).

2. ábra.

AB a fennemlített sugárnyalábnak egyik az XX , fénytani tengelytől nem messze fekvő sugara, AC a beesési függély s AL a beeső fénysugár mint az AB -hez tartozó tört sugár, akkor LAC háromszögben, szemünkbe ötlük α beesési szögnek kiegészítője s a törési szög β . Ha a fénytani elődomborulat görbületi sugara

$$MC = AC = r_1$$

s a mi a fönnebbi föltevés szerint megengedettük:

$$LA = LM = a_1; \text{ akkor}$$

$$\frac{r_1 + a_1}{a_1} = \frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = n; \text{ ebből}$$

$$\frac{1}{a_1} = (n-1) \frac{1}{r_1}.$$

Ép e viszonynak kell a b_1 s a lencse másik domborulatának görbület sugara r_2 között érvényesnek lennie, vagyis

$$\frac{1}{b_1} = (n-1) \frac{1}{r_2};$$

ezekből összeadás által az eredmény:

$$\frac{1}{a_1} + \frac{1}{b_1} = (n-1) \left(\frac{1}{r_1} + \frac{1}{r_2} \right) = \frac{1}{f};$$

de
$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{1}{f};$$

tehát
$$\frac{1}{a_1} + \frac{1}{b_1} = \frac{1}{a} + \frac{1}{b};$$

de
$$\frac{1}{a_1} + \frac{1}{b_1} = (n-1) \left(\frac{1}{r_1} + \frac{1}{r_2} \right)$$

következőleg általánosan is

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = (n-1) \left(\frac{1}{r_1} + \frac{1}{r_2} \right)$$

Végül meg kell még jegyeznünk, hogy a levezetésben használt mindkét átvágási ponton keresztül haladó sugarak a fénytani képek szerkesztésére is alkalmazhatók. *)

Polák Ede.

I.

Adatok a főgymnasium 1876—7-ki történetéhez.

1) A tanári kar s az abban történt változás.

Való kal. József, bölcsészettudor négy éven át mennyiségtanára e tanintézetnek, a magyarországi kegyes tanítórend 1876-ik évi nagy gyűlésén az ujoncz-növendékek mesterévé választatván, helyére a főt. rendkormány által Arányi Béla küldetett s így a tanári kar tagjai e tanévben voltak:

1) **Polák Ede**, kegyes tanítórendi áldozár, tiszteleti kormánysegéd, szépműv. és bölcsészeti tudor, a kir. m. term. tudományi társulat rendes tagja, igazgató, rendes tanár, tanította a természettant 7. és 8. osztályban hetenkinti 7 órában. — Tanárkodásának évszáma 38.

*) Dr. Carl Repertoriuma X. kötetének 4-ik füzetéből közölve, hol e czim alatt: „Einfache Ableitung der Linsenformel.“ Von M. Kuhn található.

2) **Kutserik Sándor**, kegyes tanítórendi áldozár, rendes tanár, tanította a latin nyelvet 6, 7. és 8. osztályban hetenkinti 15 órában. — Tanárkodásának évszáma 49.

3) **Végh kal. József**, kegyes tanítórendi áldozár, szépműv. és bölcsészeti tudor, rendes tanár, 5. oszt. főnöke, tanította a latin nyelvet 5, a mennyiségtant 4, 5. s a bölcsészetet 7. és 8. osztályban hetenkinti 17 órában. — Tanárkodásának évszáma 37.

4) **Tóth Pál**, kegyes tanítórendi áldozár, rendes tanár, hitelemző, tanította a hittant 1, 2, 3, 4, a görög nyelvet s a történelmet 5. osztályban hetenkinti 17 órában. — Tanárkodásának évszáma 20.

5) **Illésházy nep. János**, kegyes tanítórendi áldozár, tanár, 2. oszt. főnöke, tanította a lat., német nyelvet és mennyiségtant 2, a görög nyelvet pedig 6. osztályban hetenkinti 17 órában. — Tanárkodásának évszáma 15.

6) **Arányi Béla**, kegyes tanítórendi áldozár, rendes tanár, a k. m. term. tudom. társ. rendes tagja, 7. oszt. főnöke, tanította a ném. nyelvet 5, 6, 7, a mennyiségtant 6, 7, 8. s a mennyiségtani földrajzot 8. osztályban, hetenkinti 17 órában. — Tanárkodásának évszáma 12.

7) **Feld Vilmos**, kegyes tanítórendi áldozár, tanár, főgymn. hitszónok, 6. oszt. főnöke, a természettani szertár őre, tanította a hitant a négy felső, a német nyelvet 3, a vegytant 4, 6, a természettant 4, a természetrajzot 5, 6. s a szépirást 1. és 2. osztályban hetenkinti 19 órában. — Tanárkodásának évszáma 9.

8) **Kövessy Kálmán**, kegyes tanítórendi áldozár, rendes tanár, 8. oszt. főnöke, tanította a történelmet a 3, 4, 6, 7, 8, a mennyiségtant 3. s a rajzot 1. osztályban hetenkinti 21 órában. — Tanárkodásának évszáma 7.

9) **Balácsi József**, kegyes tanítórendi áldozár, tanár, 4. oszt. főnöke, a gymnasiumi könyvtár őre, főgymnasiumi jegyző, tanította a lat. nyelvet 4, a görög nyelvet 7, 8. s a német nyelvet 8. osztályban hetenkinti 16 órában. — Tanárkodásának évszáma 8.

10) **Hám József**, kegyes tanítórendi áldozár, tanár, 1. oszt. főnöke, az ifjúsági könyvtár őre, tanította a magyar nyelvet s irodalmat a négy felső s latin nyelvet 1. osztályban hetenkinti 18 órában. — Tanárkodásának évszáma 6.

11) **Szárnovszky Ede**, kegyes tanítórendi tag, tanár, 3. oszt. főnöke, tanította a magy. nyelvet s a mennyiségtant 1, a latin nyelvet s a természettant 3, a ném. nyelvet 1, 4. s a rajzot 2. osztályban hetenkinti 23 órában. — Tanárkodásának évszáma 3.

12) **Czirbusz Géza**, kegyes tanítórendi tag, tanár, a természetrajzi gyűjtemények őre, tanította a magyar nyelvet 2, 3, 4, a földrajzot 1, 2, 3. s a természetrajzot 1, 2. osztályban hetenkinti 19 órában. — Tanárkodásának évszáma 2.

13) **Pataky Imre**, világi, tanította a rajzot 3. és 4. osztályban hetenkinti

8, a kegyesrendi papnövendékeknél s azon tanulóknál, kikre nézve a rajz rendkívüli tárgy, hetenkinti 2 órában.

14) **Szabados Géza**, világi, tanította a műéneket és zenét mind a kezdőknél, mind a haladóknál hetenkinti 8 órában.

15) **Schindler Bernát**, világi, tanította a francia nyelvet mind a kezdőknél, mind a haladóknál hetenkinti 2—2 órában.

A gyorsírást hetenkinti 1 órában a haladottaknál szivességből tanította tek. **Dr. Schwarz László** úr, — a kezdőknél Rosznagel Imre és Stein István k. r. p. növendékpapok, 8. oszt. tanulók.

A tornászatanban a főgymnasium növendékeit gyakorolta **Kecskés Pál** úr, elemi- s okl. torna-tanító.

2) A tanév lefolyása alatt történtek.

1876. évi augusztus hó 28-án tartatott meg az első tanári értekezlet, melyben a tantárgyak felosztása, az osztályfőnökök kijelölése s a tanórarend megállapítása után főgymnasiumi jegyzővé Balácsi József tanár választott. Augusztus hó 29-én a tanulók összeírása vette kezdetét. Az 1876/7-ki tanév szeptember hó 1-én ünnepélyes „Veni Sancte“-vel nyitvatott meg. Szeptember 2-án és 4-én tartattak a pótló és javító vizsgálatok, 5-én pedig kezdődtek a rendes előadások.

1876-ik évi október hó 22-én hirdettettek ki az 1876/7. tanévre kitűzött pályakérdések és jutalmak, a beadandó pályamunkák határnapjául április hó 15-ke tűzetett ki.

Október hó 4-én, mint ő cs. és apostoli kir. Főlségének magas neve ünnepen jelen volt a tanári testület s a tanuló ifjuság az anyateplomban tartott diszes isteni tiszteleten.

Április hó 30-án kezdetek meg az érettségi vizsgálatra jelentkezett 8-ik oszt. tanulók évi vizsgálatai.

Május hó 12., 14. és 15-én tartattak meg az írásbeli érettségi vizsgálatok; megjelent 28 VIII. oszt. tanuló. — Írásbeli dolgozatokul főigazgatóilag kijelöltettek, a) Magyarból: „Qui studet optatam cursu contingere metam, multa tulit, fecitque puer sudavit et alsit.“ Horatius. — Megfejtés. — b) Latinból magyarra: „Reliquias cladis Varianae sextum post annum tumulat Germanicus.“ Tacit. Annal. L. I. c. 61, 62. — c) Magyarból latinra: „Achilles és Patroclus.“ Vagács 37. és 38. sz. — d) Görögből magyarra: „A thrákok jellemzése és némely szokásaik.“ Herodot V. k. 3., 4., 5. fej. — e) Németből: „Rückblick auf das Studium der lateinischen Sprache im Gymnasium.“ — Magyarból németre; „Az erszény.“ Campe u. — f) Mennyiségtanból: 1) $[(x-3)^2-x]^2 + 9x = 136 + 9(x-3)^2$. — 2) Mekkora azon tőke, mely $5\frac{1}{2}\%$ mellett 12 év alatt kimerül, ha belőle minden év végével 800 forintot elveszünk? — 3) A háromszög csúcspontjainak

szegvényei A (3·4 m., 3·7 m.), B. (— 5·1 m., 4·9 m.), C (4·5 m., 4·2 m.); mily nagy ezen háromszög három oldala egyenként, mily nagyok e háromszög szögei egyenként s mily nagy a felülete? *

Május hó 17-én tartatott meg számos és diszes közönség részvéte mellett a nyilvános vizsgálat a szavalás-, zene- és műénekből; vége felé olvastatott a pályázatok eredményéről szóló jegyzőkönyv; ugyanakkor bontattak föl a pályadíjakat nyert tanulók jeligés levelei is.

Május hó 24. és 25-én ngs. s főt. Dr. Lutter Nándor, kegyes tanítórendi kormánysegéd, helyettes főigazgató s közoktatási tanácsnok úr elnöklete alatt tartattak meg a szóbeli érettségi vizsgálatok; e vizsgálatokra 12 tanuló bocsátott, kik mind az évi, mind az írásbeli érettségi vizsgálatokat sikerrel állották ki; érettnek nyilvánított 11, három óra vettetett vissza 1, az írásbeliek alapján pedig szintén három óra 13.

Junius hó 3-án IX. Pius Pápa ő szentségének püspöki jubilaemát, 8-án pedig ő Felségének dicsően uralkodó apostoli királyunknak koronázási évfordulóját diszes isteni tisztelettel ünnepelte meg a tanintézet.

Az évi nyilvános vizsgálatok junius hó 12-én vevén kezdetöket, ugyanazon hó 27-éig folytattattak. Magántanulók vizsgálatai junius hó 28-án lőnek megtartva.

Junius hó 30-án ünnepélyes „Te Deum“ s igazgatói zárbeszéd után a pályadíjak, jutalmak s az érdemsorozat kiosztásával fejeztetett be a tanév.

A tanári értekezletek és tanácskozmányok a vallás- s közoktatási magy. kir. magas Ministerium 1876. évi július hó 22-én 12,787. sz. a. kelt rendelete által kitűzött időszakokban meg voltak tartva; tárgyaikat részint a tananyag módszeres beosztása, illetőleg a tantervnek az oktatás követelményei szerint pontos egybevágó részletezése, részint a tanítás menetének s az összes tanuló ifjúság haladásának ellenőrzése és kimutatása iránt felmerült kérdések képezték. Mindezen értekezletek jegyzőkönyvei hitelesített másolatokban az illető fensőbb tanhatósághoz felküldettek.

3) Felsőbb rendeletek.

A nm. vall. és közokt. ministeriumtól leérkezett fontosabb rendeletek:

1) Az 1876-ik évi július hó 22-én kelt 12,787-ik számú, melynek erejénél fogva 1876/7-ik tanévben a középiskolai rendtartás- és fegyelemre nézve új szabályzat lép életbe, az 1869. évi 6020. sz. alatt kelt „Gymnasiumi rendtartás“ pedig hatályon kívül helyeztetik.

2) Az 1876-ik évi szeptember hó 28-án kelt 19,017-ik számú, melyben

*) E vizsgálatok után visszalépett 3.

„Az egy évi önkéntesi szolgálatra vonatkozó szabályzat módosítását tárgyzó honv. ministerium körrendelete“ közlés végett megküldetett.

3) Az 1876-ik évi szeptember hó 28-án kelt 21,056-ik számú, mely a polgári iskolai tanulóknak a közélettanodába való átlépése körül követendő eljárást szabályozza.

4) Az 1877-ik évi január hó 3-án kelt 28,769-ik számú, mely szerint az izr. tanulók az előadásra való megjelenéstől fölmentendők: a) Az új év mindkét napján. b) A kiengesztelődési ünnep napján. c) A sátoros ünnep első, második és nyolczadik napjának délelőttjén. d) A husvét első, második, hetedik és nyolczadik napjának délelőttjén.

5) Az 1877-ik évi február hó 13-án kelt 2752-ik számú, mely a módszertani értekezleteket szabályozza.

6) Az 1877-ik évi február hó 22-én kelt 4411-ik számú, melylyel az igazgatóság tudomására hozatik, hogy a vall. s közokt. m. kir. magas miniszterium a trencsényi izr. hitközség által fenntartott hitfelekezeti jelleg nélküli négy oszt. reáliskolát a f. tanév elejétől számitandó két év tartamára a nyilvánossági joggal fölruházta.

4) Vallási ügy.

A délelőtti rendes előadásokat $7\frac{1}{2}$ órakor sz. mise előzte meg; vasárnapokon a fél óráig tartott hitoktatást délelőtt $8\frac{1}{2}$ órakor sz. mise, délután 3 órakor vecsernye követte. A nyilvános isteniszteletet különösen emelték a jól szabályozott és kellő áhitattal zengedezett négyes hangú egyházi énekek.

A római kath. növendékek az év folytán ötször végezték a sz. gyónást és ugyanannyiszor részesültek az oltári szentségben. A husvétii szent gyónást és áldozást három napi szent gyakorlatok előzték meg. A sz. menetekben is részt vett a r. kath. ifjuság; hittani oktatását illetőleg a felügyeleti jogot nagyméltóságú Peitler Antal váci püspök úr gyakorolja közvetve, az erre kinevezett hittani biztos ngs. s főt. Bogyó Pál apát, kerületi esperes és kecskeméti plébános úr által, ki a vizsgálatokon is jelen volt. — A gör. keleti, ágost. és héber vallású növendékeket a hittanban saját hittanáraik oktatták.

5) Fegyelmi ügy.

A fegyelmi szabályok kétszer, u. m. szeptember és február hó elején kellő magyarázat, intés és buzdítás mellett olvastattak fel a tanuló ifjuság előtt, s a tanártestület rajta volt, hogy a tanuló ifjuság e törvényeket tiszteletben tartsa s teljesítse.

6) Tanodai segédszerek és szerelvények.

a) A gymnasiumi könyvtár számára szereztettek: a „Magyar nyelvőr“, a „Magyar tanügy“ cz. füzetek, továbbá a „Tanáregyleti közlöny“, „Földrajzi közlemények“, „Századok“ s a „Műegyetemi lapok“ cz. folyóiratok, a „Figyelő“, az „Egyetemes philologiai közlöny“, „Juvenalis“ magyarra fordította Dr. Barna Ignác. — „A nevelés történelme.“ Irta G. Lubrich Ágost. „A magyar koronaországainak helység-névtára.“ H. C. E. Martus „Mathematische Aufgaben.“ Balbi „Allgemeine Erdbeschreibung“ folytatása.

„Magyarország térképe.“ Tervezte Lauschmann Sándor a legújabb megyei felosztás tekintetbevételével.

A j á n d é k o k :

A vallás- és közoktatási magy. kir. magas ministerium részéről: „Kütfő-töredékek a magyarok történelme Jász korszakához“, „A magyarok történelme a középtanodák alsóbb osztályai számára az új tantervhez alkalmazva“, „Történelmi nyelvészet“ dr. Szombathy Ignácztól. „A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek a közoktatás állapotáról szóló és az országgyűlés elé terjesztett ötödik jelentése“.

A kolosvári m. kir. Tudomány-egyetem részéről: „Acta Reg. Scient. Universitatis Claudispolitanae Anni MDCCCLXXV—VI.“ Fasciculus I. II. III.

A m. kir. József-műegyetem részéről: „Beszéd, mely az 1876/7-ki tanév megnyitásakor tartatott.“ — Deák Ferencz Kor- és jellemrajza“, Dr. Dobránszky Pétertől.

Mélt. Horváth Döme kir. táblai tanácselnök úr részéről: Lubrich Ágost „A nevelés történelme.“ II. r.

Tek. Dömötör Sándor közjegyző úr részéről: Toldy F. „A magyar költészet kézikönyve.“ 5 k.

Tek. Dr. Dékány Ráfael úr részéről: Dr. Dékány R. „Elemi vegytan kísérleti modorban“ és Dr. Pokorny-Dékány „A növényország képes természetrajza.“

Tek. Nagy Ferencz tanár úr részéről: Nagy F. „A bölcészet története kezdettől mostanig.“

Ft. Dr. Csósz Imre úr részéről: „A kegyes tanítórend nyitrai gymnasiumának történeti vázlat“, irta Dr. Csósz Imre.

Nt. Némethi Némethy Lajos úr részéről: „Nagyboldogasszonyról nevezett budapestvári főtemplom történelme“, irta N. Némethy Lajos.

T. Czirbusz Géza tanár úr részéről: Korény-Scheck Vincze „Buckle rendszere.“

A Lampel Róbert-féle könyvkereskedés részéről: Lévay J. és Vida A.

„Magyar-görög szótár“ s Tankó János „Világtörténelem.“ III. r. Egyetemes földirati tankönyv“ Hauke-Környei nyomán kidolgozta Dr. Cherven Floris.

Nagel Bernát könyvkereskedő úr részéről: Szamosi János „Plato Critoja.“

Aigner Lajos könyvkiadó úr részéről: Erődi Béla „Olvasókönyv a magy. irod. oktatáshoz“ és Heiling Károly „Német nyelvtan.“

A Franklin-társulat részéről: Ballagi Károly „Német olvasókönyv.“ Dr. Lutter Nándor „Közönséges számtan.“ I. II. III. füz. Jablonszky János „Az osztrák-magyar monarchia leírása.“ Dr. Pisko F. J. „Természettan.“ Jeles írók tára. II. f. „Coriolanus.“ Ifjúsági iratok tára. II. f. „Görög regék.“ Békesi Gyula „Olvasókönyv.“ II. f. Jónás János „Német nyelvi tan- és olvasókönyv.“ I. r. Balló Mátyás „A vegytan alapelvei.“ Kaszap Antal „Ázsia, Afrika s a csillagászati földrajz elemei.“

Az Eggenberger-féle könyvkereskedés részéről: Felsmann József „Német tan- és olvasókönyv.“ II. r. Dr. Simonyi Zsigm. „Magyar nyelvtan.“ II. r.

Az ifjúsági könyvtár e tanévben is részint adakozás, részint vétel útján szaporodott.

Tek. Horváth Béla kir. alügyész úr ajándéka: „Consuelo“, Sand Györgytől 3 k. „Peveril lovag“ W. Scottól 1 k. „A boldogság titka“ Feydeautól 3 k. Zilahy Károly művei 2 k. „Emil“ Rousseautól 1 k. „Tarka képek“ Toldy Istvántól. Pásztor Ferencz költeményei. „A kém“ Coopertól 2 k. „A véres pénz“ Cobbtól. „Flamarande“ Sand Györgytől 2 k. A „chancellor“ Vernetól 1 k. „Utazás a tenger alatt“ Vernetól. 1 k. „Angolok az éjszaki sarkon“ Vernetól. 2 k.

T. Erdélyi Ferencz úr ajándéka: „Magyar bors“ Vajdától. 1 k. „A mások pénze“ Gaboriantól. 2 k. Ifj. Dumas Sándor érdekesebb novellái. „Hősköltemények.“

Nt. Feld Vilmos úr ajándéka: „A hatodik nagyhatalom“, vagy: „A modern sajtó.“ Lukás József után tekintettel a magyar viszonyokra, írta: Tomor Ferencz.

Tek. Neogrády Bertalan illetékszabási fogalmazó úr ajándéka: „A szentírás.“ „Religio“ Martin Konrádtól.

Néhai Bende József úr hagyatéka: „Magyar Encyclopaedia“ 9 k. Kath. Néplap 19 évfolyam. „Házi könyvtár“ 5 füzet. Szent István társulati jegyzőkönyv 10 nagygyűlésről. „A bölcsészet lényege és feladatáról“ Somogyi Károlytól. „A föld és az emberi nem őstörténete.“ Mutzl Sebestyéntől. „A kereszténység eredményei“ Schreiber László. „Emlékkönyv“ Danieliktől. „Világtörténet“ Danieliktől. „Magyar írók“ Ferenczy—Danieliktől. „Anyaszentegyház szervezete“ Szegedi Kilittől. „Korkérdések“ Kovács Zsigmondtól. „Korkérdések“ Kőrömczy Imrétől. „Rövid és bizalmas feleletek“ Segurtól. „Politikai óramutató“ Boross Mihálytól. „A róm. kath. világegyház igazsága és szépsége“, Horváth

Jánostól. „A sept. 15-iki conventio, és a dec. 8-iki encyclica“ Dupanloup után Füssy. „A 13-ik századbeli Anacharsis“ Gyuritstól. „A római katakombák“ Zádortól. „Lorenzo“ Liszkaitól. Renan műve s a német itészet. Martin religio. „Az egri kath. legény-egylet működése“ Cseh Jánostól. Három imakönyv.

A tandij mellé csatolt husz krajczárokból bejött összegből megvették Shakspere összes művei s Vértesy Arnold elbeszélései; a fennmaradt összeg az új szerzemények s az elrongyolott művek beköttetésére fordított.

b) A természettani szertár részére szereztettek: két fluorescentia cső Geissler szerint, a szinképi kísérletekhez gázlámpa gyanánt használható borszeszlámpa Breitenlohner szerint, tiz elem a szinképi kísérletekre: Thallium, Caesium, Rubidium, Sulany, mészeny, pirany, lavany, szikeny, hamany kis üvegecskében és állványon, meg a jégképző Wollaston szerint.

c) A vegytani kísérletekhez többféle kémszert és anyagot ajándékozott tek. Machleid Alajos gyógyszerész úr.

d) Az érem- és a régipézn gyűjteményét gyarapították: A szegedi 1876-ik évi országos ipar-, termény- és állatkiállítás bíráló bizottsága egy db. emlékéremmel.

Nt. Arányi Béla tanár úr 71 db. ezüst- és 152 db. rézpénzzel; — az alsó osztályok növendékei pedig 16 db. ezüst- és 22 db. rézpénzzel.

e) Az ének- és a zeneiskola részére a n. érd. kath. egyházközség új fis-harmonikát szerzett, egyéb fölszerelésére pedig 100 forintot ajánlott föl.

7) Az 1876/7-ki tanóvra kitűzött pályakérdések.

I. — Kecskemét város tek. községtanácsa által alapított „Széchenyi-dij“-ra a következő értekezés tűzetett ki:

„Társadalmi viszonyok a magyarok vegyes korszakbeli történelméből.“

A kijelölt határidőre hat értekezés adatott be, melyek közül négyet jutalomra, s egyet dicséretre érdemesített a bíráló bizottság.

Érdem szerint legjobbnak ítéltetett Rabcsányi István VIII. oszt. tanuló értekezése; jutalmul a Széchenyi-díjt, 30 o. é. forintot nyerte.

Második helyre érdemesítettett Banó Imre, k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló műve; jutalma tek. Machleid Alajos gyógyszerész úr 2 db. aranya.

A harmadik jutalmat, tek. Hornyik János úr által felajánlott „Kecskemét város történeté“-t 4 kötetben, bekötve, Váczy János VI. oszt. tanuló dolgozatának itélé oda a bizottság.

Negyedik jutalomra, dr. Tassy Pál úr 1 db. aranyára Csulyok Béla VII. oszt. tanuló műve ítéltetett.

Dicséretre méltatta a bíráló választmány Basa László k. r. p. n. VII. oszt. tanuló dolgozatát.

II. — A kaszinói-dijra kitűzetett egy magyartörténelmi beszély: „Nagy Lajos magyar király“ czimmal.

Beérkezett három dolgozat, melyek közül az első, 20 o. é. forintnyi kaszinói díjat Banó Imre k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló beszélye nyerte el.

A második díj, tek. Hornyik János úr által felajánlott: „Kecskemét város története“ 4 kötetben, bekötve, megtoldva tek. Dömötör Sándor úr 1 db. tal-
lérjával, Breán Kázmér k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló dolgozatának íteltetett oda.

A harmadik, Schmidt Ágoston k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló dolgozatát ft. Horváth Cyrill úr 1 db. aranyával jutalmazá a bizottság.

III. — Néhaj Zsiga Alajos k. r. tanár által alapított u. n. „Zsiga-díj“-ra a következő erkölestani pályakérdés tűzetett ki:

„A tudomány rossz akarattal párosulva veszélyes fegyver.“

Három e nemű dolgozat adatott be s a bíráló válaszmány mindhárom jutalomra méltónak találta. — Első jutalomra, a 25 o. é. forintnyi Zsiga-dijra Breán Kázmér k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló dolgozata íteltetett.

Banó Imre k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló dolgozata t. Tassy László úr 2 db. 10 frankos aranyával s

Koller Ferencz k. r. p. n. VII. oszt. tanuló műve tek. Horváth Béla úr által megajánlott 5 o. é. forinttal jutalmaztatott.

IV. — Költői dolgozatul kitűzetett egy „Üdvözlő költemény egy magas vendég iskolalátogatása alkalmából“, melyben a szerző maga alkotja meg az üdvözlendő személyt s maga ruházza föl kitűnő erényekkel.

Beérkezett öt költemény, melyek közül három találtatott jutalomra méltónak.

Az első jutalmat, mélt. Horváth Döme és tek. Bogoss Endre urak által megajánlott 2 db. aranyat Breán Kázmér k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló nyerte.

A második, dr. Csósz Imre úr 1 db. aranyos jutalmát Kubányi Béla k. r. p. n. VII. oszt. tanulóknak ítélte oda a bíráló bizottság.

Stein István k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló tek. Tóth István ügyvéd úr 1 db. 10 frankos aranyának lón nyertese.

V. — Szépészeti fejtegetésül Kisfaludy Károly „Pártütők“ czimű drámája tűzetett ki. Csak egy fejtegetés adatott be, de a mely megüti a mértéket s szerzőjének, Breán Kázmér k. r. p. n. VIII. oszt. tanulóknak biztosította a jutalmat, tek. Dömötör Sándor és tek. Fekete István urak 2 db. aranyát.

VI. — Tek. Kada Elek ügyvéd úr 1 db. cs. k. aranyat ajánlott meg ily czimű értekezésre:

„Boldogítja-e teljesen az embert a hit?“

E díjért három pályamű versenyzett. A pályakérdést kitűző s a beadott értekezéseket bíráló úr kettőt jutalmazott:

Vass Imre k. r. p. n. VII. oszt. tanuló dolgozatát az eleve kitűzött 1 db. cs. k. aranyval, s

Wutz Albert k. r. p. n. VIII. oszt. tanuló értekezését pedig 3 db. ezüst forintossal.

8. Segély- és ösztöndíjak.

Örökemlékű gr. Koháry István s más nemeskeblű ifjúságbarátok bőkezűsége által örökített alapítványok kamatjaiból 20 szegényebb sorsú szorgalmas és jóviseletű tanuló kapott segélyt.

A tanév elején ugyanezen alapítványok kamatjaiból 71 forint 72 kr. értékű tankönyvek osztattak ki a szegényebb tanulók közt.

Mária Terézia-féle évi 120 forintos ösztöndíjban részesül Szent-Gály Gyula 5. oszt. tanuló.

Ő nagyméltósága Peitler Antal váci püspök úr 50 frtos ösztöndíját Szabó Pál 4. oszt. tanuló élvezi.

Bold. eml. Hoffmann János prépost, kecskeméti lelkész ösztöndíjának (24 frt.) részese jelenleg Rabcsányi István 8. oszt. tanuló.

Fektor József prépost, volt kecskeméti lelkész által alapított ösztöndíjban (24 frt.) részesül Kovács János 4. oszt. tanuló.

Mgs. Horváth Döme úr ösztöndíját (20 forintot) Wiszt József 5. oszt. tanuló kapta.

Bold. eml. Major János alapítványának (40 frt.) kamatja (2 frt.) Gömöri Sándor 5.,

Ipacs Szabó Imre és H. Kovács Anna által alapított ösztöndíj (10 frt.) pedig Kiss József 5. oszt. tanulóknak adatott.

Ngs. és főt. Bogyó Pál apát, esperes és plébános úr szivességéből két jó viseletű s a hittanban, nemkülönb a többi tantárgyban jeles előmenetelt tanúsított növendék jutalmaztatott, s pedig: Arnold Endre 6. s Acsai Antal 4. oszt. tanulók egy-egy darab arannyal.

Tek. S. Kovács József kir. járásbíró úr által megajánlott 20 forintból öt-öt forintot kaptak: Király Gáspár, Oláh Sándor 3, legid. Kovács István 2. és Szarvasi Zoltán 1. oszt. tanulók, a latin nyelvben tett jeles előmenetelért.

Főt. Dr. Csósz Imre kegyes tanítórendi áldozár s nyitrai főgymnasiumi igazgató úr tallérja Szarvasi Zoltán 1. oszt. jeles tanulóknak adatott.

A kecskeméti kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbank részéről 10—10 forinttal egyenként jutalmaztattak Fodor Antal, Kecskeméti Sándor 6, Gömory Sándor, Kőváry László 5. oszt. szorgalmas tanulók.

T. Tóth László nyomdász úr 1 db. aranyát Ottó Sándor 6. oszt. tanuló a mennyiségtanban tanúsított jeles előmeneteleért kapta.

A k. m. természettudományi társulat részéről nagybecsű művekkel jutalmaztatott négy, a természettudományokban jeles előmenetelt tanúsító növendék,

s pedig: Tölcséry Ferencz, k. r. n. p. VII. oszt. tanuló Tyndall: „A hő mint mozgás“; — Virágh Rajner, sz. Fer. r. n. p. VI. oszt. tanuló, Helmholtz: „Népszerű tudományos előadások“; — Gömörý Sándor, V. oszt. tanuló, „Természettudományi értekezések gyűjteménye“ — és Kővály László V. oszt. tanuló Greguss Gyula: „Összegyűjtött értekezései“ című művével.

Tek. Gallia Emma úrnő szivességéből csinosan bekötött jutalom-könyveket kaptak: Kubányi Béla, k. r. n. p. VII. oszt. tanuló Arany János: „Összes költeményei“-t három kötetben, sikerült költeményeiért. — Szabó Károly VII. oszt. tanuló Garay János: „Szent László“ történeti költeményét két kötetben jó magyar dolgozataiért. — Hirsch Pál VI. oszt. tanuló Aigner Lajos koszorúzott pályaművét „Az elegiáról“ jó szavalaatáért. — Szarvasi Zoltán I. oszt. tanuló a „Magyar dalnok“ cz. könyvecskét, az ének- és a zenében kifejtett ügyességeért. — Kecskeméti Emil I. oszt. tanuló Czuczor Gergely: „Mesék francia után“ cz. művét minden tantárgyban tanusított szép előmeneteleért.

Balázi József gymn. tanár Szeretin Gyula IV. oszt. tanulót jó viselete s szorgalmáért Arany János balladáival jutalmazá meg.

Arányi Béla gymn. tanár adományából jutalom-könyveket nyertek: Arnold Endre (6 köt.), Kecskeméti Sándor (6 köt.), Hajagos Béla (4 köt.), Váci János (3 köt.) VI. oszt. tan. a mennyiségtanban tanusított kiváló szorgalmukért.

Nagy Alajos, a k. r. papnövendékek tanfelügyelője 11 kötet becses művet volt szives az igazgatóságnak kiosztás végett átadni.

Hálás köszönet a hazai nevelés- és oktatásügy nemeskeblű barátainak!

II.

Tananyag, tankönyvek és tanárok.

KÖTELEZETT TANTÁRGYAK.

Első osztály.

Osztályfőnök: Hám József.

Hittan, het. 2 óra. — A hit, parancsok, ker. igazság, szentségek, szentelvények és ima. — Kézikönyv: „Közép katekizmus kath. tanulók számára.“ — Eger, 1861. — Tanár: Tóth Pál.

Magyar nyelv, het. 3 óra. — A nyelvnek mondattanra fektetett alaktana, még pedig: az egyszerű, bővített és összetett mondatokban, azok lényegének s egymásközi különbségének megismertetésével. Értelmes olvasás, helyesírás, az olvasottak előadása és szavalaása s ezzel összhangzólag a tananyaghoz alkalmazott folytonos gyakorlatok. — K. k. Szvorényi J. „Kisebb

magyar nyelvtana.“ I. r. Pest, 1868. és „Olvasmányok“ ugyanattól. Pest, 1855. 1. köt. — Tanár: Szárnovszky Ede.

Latin nyelv, het. 6 óra. — Az alaktanból a nevek, igék, névmások szabályos alakjai, azok begyakorlása megfelelő példák alapján; számnevek, elűljárók. A szükséges szavak emlézése. Hetenként egy iskolai gyakorlat otthoni letisztázással. — K. k. Szepesi Imre „Elemi latin nyelvtana.“ I. r. Pest, 1872. — Tanár: Hám József.

Német nyelv, het. 2 óra. — Olvasás és írás. A névelő, főnév, melléknév és névmás ejtegetése és használata; a számnevek alkalmazása. Az igeitanból a rövid mondatok képzésére szükséges jelenidő és a segédigék jelenideje és félmultja. — Minden hónapban egy írásbeli iskolai gyakorlat. — K. k. „Gyakorlati német nyelvtan Ollendorf szerint, kiadta Ney. Pest, 1872. — Tanár: Szárnovszky Ede.

Földrajz, het. 2 óra. — A mértani és természettani földrajz főpontjai, s az általános földrajzi fogalmak magyarázata. A tengereknek s az öt földrésznek általános és összehasonlító leírása. Végre az általános népismeret rövid és jellemző vonásokban. Ezután Magyarország földrajza. — K. k. „A magyar állam földrajza.“ Irta: Visontay I. Pest, 1870. — Tanár: Czirbusz Géza.

Mennyiségtan, het. 4 óra. — Számtan: A tizedes számrendszer. Az alsóbb fokú négy mivelet nevezetlen és megnevezett egész számokkal, különös tekintettel a nagyobb számokkal való miveletek begyakorlására. A közéletben leggyakrabban előforduló mértékek és pénznemek megismertetése és begyakorlása. A számok oszthatósága. A közönséges törtekkel való négy alsó mivelet, kiváló tekintettel a fejszámolásra. A kettős tétel s a metermértékek. — K. k. Dr. Lutter Nándor „A mennyiségtan elemei.“ I. r. Pest, 1875.

Mértan: Pont, vonalak, szögek, egyközű vonalak, a háromszögek és egyközények szerkesztése s főbb tulajdonságuk megismertetése. — K. k. Mocnik-Szabóky „A mértani nézletten.“ I. r. Pest, 1870. — Tanár: Szárnovszky Ede.

Természetrajz, het. 2 óra. — Állattan. — K. k. „A természetrajz elemei.“ Dr. Pokorny Alajos, átdolgozta Dr. Dékány Ráfael. Pest, 1872. — Tanár: Czirbusz Géza.

Rajz, het. 4 óra. — Mértani rajz szabad kézzel körző és vonalzó nélkül. Az évfolyam I. felében a tanulók a táblára rajzolt egyszerű idomokat (egyenes és görbe vonalak, szögek stb.) utánrajzolták; az év második felében sodrony- és faminták után rajzoltak. (Egyenes vonal, egyenközű vonalak, derékszög, három-, négy-, többszög, körlap, henger, gúla, kúp, gömb stb.) Tanár: Kövessy Kálmán.

Szépírás, het. 1 óra. — Tanár: Feld Vilmos.

Második osztály.

Osztályfőnök: Illésházy nep. János.

- Hittan**, het. 2 óra. — A ker. kath. anyaszentegyház szertartásainak értelmezése. — K. k. „A ker. kath. anyaszentegyház szokásai és szertartásai.“ Kiadja a sz. István társulat. Pest, 1866. — Tanár: Tóth Pál.
- Magyar nyelv**, het. 3 óra. — A mondatban tüzetes tárgyalása, különösen a szókötés. A többi mint az I. osztályban. Hetenkint egy iskolai írásbeli feladvány, kijavítás után otthoni letisztázással. — K. k. mint az I. oszt. — „Olvasmányok“ 2. kötet. — Tanár: Czirbusz Géza.
- Latin nyelv**, het. 6 óra. — A szabályos alaktan ismétlése mellett az alaktannak teljes befejezése; megfelelő latin és magyar példák fordítása. A szükséges szavak s néhány mese emlézése. — Minden héten egy iskolai írásbeli gyakorlat otthoni letisztázással. — K. k. Szepesi Imre „Elemi latin nyelvtan.“ II. r. Pest, 1872. — Tanár: Illésházy János.
- Német nyelv**, het. 2 óra. — A névelő, főnév, melléknév, névmás, számnév, a segéd-, rendes- és rendhagyó igék hajlítása; havonként 2 írásbeli gyakorlat. — K. k. Toepler Szemák által javított német grammatikája. Pest, 1876. — Tanár: Illésházy János.
- Földrajz**, het. 2 óra. Ausztria bővebb leírása, ezután Európa egyéb országainak földrajza. — K. k. Visontay J. „Egyetemes földirat“ I. r. Pest, 1872. — Tanár: Czirbusz Géza.
- Mennyiségtan**, het. 4 óra. — Szám tan: A törtszámok tanának ismétlése. Tizedes törtek. Olasz gyakorlat. A rövidített szorzás és osztás. Az arányok és aránylatok főbb tulajdonságai. Az egyszerű hármasszabály egész- és törtszámokra alkalmazva. Százalék számítás. — K. k. mint az I. osztályban. Pest, 1876.
- Mértan: Síktan. A négyzetek, egyenközények, háromszögek, sokszögek területszámítása. Az idomok átalakításának egyszerűbb esetei. A háromszögek alakjának meghatározása. A körre vonatkozó szerkesztések. A kör terület- és területszámítása. — K. k. mint az I. oszt. I. és II. rész. — Tanár: Illésházy János.
- Természettudomány**, het. 2 óra. — Az évfolyam téli szakában: Ásványtan, a nyáriban: Növénytan. — K. k. mint az I. oszt. II. és III. rész. — Tanár: Czirbusz Géza.
- Rajz**, het. 4. óra. — Mértani rajz hetenkinti 2 órában. Szerkesztés körzővel és vonalzóval párhuzamosan a síkmértan előadásával. — Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órában: körrajzok az emberi fej egyes részeitől kezdve. — Tanár: Szárnovszky Ede.
- Szépíró**, hetenkint 1 órában. — Tanár: Feld Vilmos.

Harmadik osztály.

Osztályfőnök: Szárnovszky Ede.

Hittan, het. 2 óra. — Az ő szövetség története megfelelő földrajzzal és erkölcsi tanulságokkal. — K. k. „Bibliai történetek.“ Roder után. Pest, 1864. — Tanár: Tóth Pál.

Magyar nyelv, het. 3 óra. — Szóképzés. Mondatkötés. Az irány főbb szabályainak ismertetése. A mindennapi életben előforduló legszükségesebb ügyiratok, egyszerű elbeszélések és leírások készítése. Értelmes olvasás, előadás, szaválás és helyesírás. — Írásbeli gyakorlatok mint a II. oszt. — K. k. Szvorényi J. „Kisebb magyar nyelvtan.“ II. r. Pest, 1868. és „Olvasmányok“ 3. köt. — Tanár: Czirbusz Géza.

Latin nyelv, het. 5 óra. — A mondattanból esettan, hozzáértve a megfelelő latin és magyar mondatok fordítását. Latin olvasásból prózai szemelvények, s pedig Cornelius Neposból: Pausanias, Phocion, Hamilcar és Hannibal.

Továbbá a szükséges szavak és elemezett olvasmányi darabok emlézése. Hetenkint egy iskolai gyakorlat. — K. k. Szepesi Imre „Latin mondattan.“ Pest, 1866. és „Cornelius Nepos.“ Ignatius Veress Pestini, 1865. Tanár: Szárnovszky Ede.

Német nyelv, het. 2 óra. — Olvasás és írás. Folytonos fordítgatás mondattani alapon; gyakorlati módszer szerint, a fő-, mellék-, számnév, névmás ismétlése mellett a gyenge s gyakrabban előforduló erős hajtogatású, továbbá a rendhagyó igék megismertetése. Szavak emlézése. — Két hetenkint egy írásbeli iskolai dolgozat. — K. k. mint a II. osztályban. — Tanár: Feld Vilmos.

Földrajz, het. 2 óra. — Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza. — K. k. Visontay J. „Egyetemes földirat.“ II. r. Pest, 1867. — Tanár: Czirbusz Géza.

Történelem, het. 2 óra. — A magyarokat megelőzőt legfőbb események előadása után a magyarok története a vegyes házakból származott királyokig. — K. k. Vaszary K. „Történelem a III. osztály számára.“ Győr, 1869. — Tanár: Kövessy Kálmán.

Mennyiségtan, het. 3. óra. — Számtan: Az összetett arányok és aránylatok. Az összetett hármasszabály. Kamatszámítás. Társaság-, elegyítés és láncszabály meg a meter-mértékek. — K. k. Dr. Lutter N. „A mennyiségtan elemei.“ III. r. Pest, 1870.

Mértan: Tér-tan. Az egyenes vonalak és síklapok kölcsönös fekvése. A szögletek. A szögletes testek megismertetése, fölület- és térfogat-számítások. — K. k. Mocnik—Szabóky „Mértani nézlettan.“ II. r. — Tanár: Kövessy Kálmán.

- Természettan**, het. 3 óra. — A testek közösleges tulajdonságai, halmaz állapot. A testeknek leglényegesebb belkülönbségei, u. m. az egyszerű testek, savak, aljak és a sók fogalma, amennyire arra a villamtannál szükség van.
Hőtan. Léghőmérséklet. Delejtesség. Villamosság kísérletekkel. — K. k. „Természettan algymnasiumok számára.“ Pisko J. L. magyaráta Kühn Rajmund Lajos. Pest, 1870. — Tanár: Szárnovszky Ede.
- Rajz**, het. 4 óra. — Mértani rajz, összhangzatban a mértani alaktan tanításával, hetenkint 2 órában. — Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órában. Az emberi fej-rajzolásnak folytatása. Az árnyékolás kezdete minták után. Ékitmények rajzolása. — Tanár: Pataky Imre.

Negyedik osztály.

Osztályfőnök: Balázsi József.

- Hittan**, het. 2 óra. — Az új szövetség története. — K. k. mint a III. osztályban. — Tanár: Tóth Pál.
- Magyar nyelv**, het. 3 óra. — Az iránytan és ügyiratok folytatása és kiegészítése. Szó- és versmértan főtekintettel a megfelelő olvasmányok taglalgatására. — Két hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat otthoni letisztázással. — K. k. Laky D. „Írály- és költészettana.“ Pest, 1872. és Szvorényi „Olvasmányok.“ 4. kötet. — Tanár: Czirbusz Géza.
- Latin nyelv**, het. 6 óra. — Mondattanból: határozatlan módú ige, állapotjelzők, hanyattszók, igenevek, idők és módok használata. — Olvasmányok: Jul. Caesar de bello Gallico. Lib. I. 30 fej. s a prosodia és metrika előrebocsátásával 17 mese, továbbá „Arion“ és „Vulgus amicitias utilitate probat.“ — Minden héten egy iskolai gyakorlat. — K. k. Szepesi Imre „Latin mondattan“ I. r. Pest, 1866. II. r. átdolgozta Budavári J. Budapest, 1876. Szamosi János „Tirocinium poëticum“ Buda, 1872. B. Dinter „C. J. Caesaris Commentarii de B. G.“ Lipsiae, 1869. — Tanár: Balázsi József.
- Német nyelv**, het. 2 óra. — A fordítás-gyakorlatok folytatása valamennyi beszéd-rész felkarolásával, ide értve a szóképzés, szóvonzat főszabályait s a helyesírási szabályokat. Szavak és jelesebb mondások emlézései. — Két hetenkint egy írásbeli iskolai dolgozat. — K. k. Toepler Szemák által javított német grammatikája. Pest, 1870. J. Mozart „Deutsches Lezebuch“ I. B. Wien, 1868. — Tanár: Szárnovszky Ede.
- Történelem**, het. 2 óra. — Magyarország történetéből a vegyes házak s a Habsburg-ház. A világtörténetből minden magyar történeti korszak végén kiemeltettek röviden a legnagyobb fontosságú események, jelesen a történetben fontosabb szerepet játszott nemzetek, országok, néha kormány-

formáknak, sőt egyes nagyobb dynastiáknak is keletkezése, vagy bukása, rövid, de élesen körülírt vázlatával azon viszonyoknak, melyek azt előidézték; továbbá nagyobb földrészek fölfedezése, s a legfontosabb találmányok keletkezési ideje és hazája, és pedig mindezek különös tekintettel az évszámokra. — K. k. Vaszary K. „Történelem a IV oszt. számára.“ Győr, 1870. — Tanár: Kövessy Kálmán.

Mennyiségtan, het. 3 óra. — Szám-tan: A betűszám-tan elemei. A négy alsóbb fokú mivelet egész számokkal. A számok oszthatóságának rövid elmélete. A négy alsóbb fokú mivelet törtszámokkal. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Az aránylatok tana és ennek kapcsán a hármas szabály, társaság-láncszabály megalapítása és ismételt begyakorlása. — K. k. Dr. Lutter N. „Mennyiségtan.“ Pest, 1870.

Mértan: Tér-tan. A gömbölyű testek megismertetése, fölület- és térfogat-számítások. — K. k. Mocnik-Szabóky „Mértani nézlettan.“ II. r. — Tanár: Végh Kal. József.

Természettan, het. 4 óra. — Az év első felében befejeztetett a természettan, illetőleg tárgyaltattak: a testek egyensúly- és mozgástana, hangtan és láttan kísérletekkel. — K. k. „Természettan algymnasiumok számára.“ Pisko J. L. magyaritá Kühn Rajmund Lajos. Pest, 1870. — Tanár: Feld Vilmos.

Vegy-tan, het. 4 óra. — A tanév második felében adatott-elő mint külön tanulmány. Nevezetesen: Egyszerű és összetett testek. Vegytörvények. Vegyszám-tan. A természetben, vagy a közéletben előforduló érdekesebb anyagoknak tüzetesebb tárgyalása lehetőleg az egyfajú sorok alapján, kísérletekkel felvilágosítva. Havonkint egy vegyszám-tani iskolai dolgozat. — K. k. Dékány Rafael, „A vegy-tan elemei.“ Pest, 1872. — Tanár: Feld Vilmos.

Rajz, het. 4 óra. — Szabadkézi rajz: nagyobb fejminták. Egész emberi alakok. Ékítmények. — Tanár: Pataky Imre.

Ötödik osztály.

Osztályfőnök: Végh Kal. József.

Hittan, het. 1 óra. — A religio és az isteni kinyilatkoztatás szüksége; a ker. kinyilatkoztatás, az új szövetség forrásai, Krisztus egyháza. — K. k. „A kath. egély tankönyve.“ Irta Wappler Antal. Pest, 1870. — Tanár: Feld Vilmos.

Magyar nyelv, het. 3 óra. — Az elbeszélő és leíró prózai és költői műfajok elméleti és gyakorlati ismertetése. — K. k. Laky D. „Írály- és költészet-tan“ Pest, 1872. — Szvorényi szemelvényei. Pest, 1868.

Feladványok: *a) Háziak.* 1) A vas haszna. (Értekezés.) 2) Egy családi ünnepély. (Leírás.) 3) Egy tanuló öröme barátja felgyógyulása s visszatértén. (Érzelemfestés.) 4) Egy szegény ember gondolatai a tél küszöbén. (Elmélkedés.) 5) Az al- és felföld. (Vitázó leírás.) 6) Si fueris Romae, Romano vivito more. (Magyarázat.) 7) Regulus mint a carthagóiak követje Rómában. (Történeti leírás.) 8) A tavasz és nyár összehasonlítása az ember ifju- és férfi korával. (Összehasonlítás.) *b) Iskolaiak.* 9) Vörösmarty, „Zrinyi a költő“ czimű szétszedett művének helyreállítása. 10) Levél, melyben a tanuló tudatja szülőivel az I. időszakban tanusított szorgalmának eredményét. 11) A gróf és vadásza, Fáy hasonzimű meséje, ütemes, rimes sorokba áttéve. 12) Homokos Jenő. (Jellemrajz.) 13) Vigasztaló szavak egy beteg tanulótársához. 14) Egy alamizsnát osztogató nő. (Jelenetfestés.) — Tanár: Hám József.

Latin nyelv, het. 6 óra. — Mondattani ismétlések s iránytani szóbeli gyakorlatok mellett, olvastattak: Ciceróból Cato és Laelius. Ovidius Metamorphosisai I. könyvéből: Quatuor mundi aetates. Deucalion et Pyrrha. — Hetenkint egy írásbeli gyakorlat. — K. k. Szepesi Imre „Latin mondattan“ Pest, 1872. Cicero „Cato et Laelius“ Lipsiae 1870. — Reinholdus Klotz et Grysar „P. Ovidii Nasonis carmina selecta“ Vindobonae 1857. — Tanár: Végh kal. József.

Görög nyelv, het. 5 óra. — Az alaktan a μ végzetű igékig. — Két hetenkint egy írásbeli iskolai dolgozat. — K. k. Szepesi I. „Elemi hellen nyelvtan.“ Buda, 1860. — Tanár: Tóth Pál.

Német nyelv, het. 2 óra. Magyar mondattani ismeretekre alapított mondatalkotás, nyelv- és mondattani elemzés, rövid, főleg prózai műdarabok betanulása és szavalása. Két hetenkint egy írásbeli iskolai dolgozat. — K. k. Toepler Th. E. „Német grammatika.“ Pest, 1870. — I. Mozart „Deutsches Lesebuch“ I. B. Wien, 1868. — Tanár: Arányi Béla.

Történelem, het. 3 óra. — Ó-kor, különös tekintettel a görögök és rómaiak politikai, vallási és műveltségi történelmére, megfelelő földrajzzal. — K. k. Somhegyi F. „Egyetemes világtörténet.“ I. r. Pest, 1864. — Tanár: Tóth Pál.

Mennyiségtan, het. 4 óra. — Betűszámтан: A négy alaplímvelet ismétlése után a hatványozás és gyökfejtés, első fokú egyenletek egy és több ismeretlen mennyiséggel.

Mértan: Sikmértan a szabályos sokszögek, és a kör terület- és terület számításáig. — K. k. Dr. Lutter N. „Mennyiségtan“ I. r. Szám-tan. II. r. „Mértan“ Pest, 1866. — Tanár: Végh Kal. József.

Természetráaj, het. 3 óra. — Ásvány- és növénytan. — K. k. Mihálka A. „Ásványtan“, ugyanattól „Növénytan“ Pest, 1865. — Tanár: Feld Vilmos.

Hatodik osztály.

Osztályfőnök: Feld Vilmos.

Hittan, het. 1 óra. — A ker. kath. ágazatos hittan. — K. k. mint az V. osztályban. 2. köt. — Tanár: Feld Vilmos.

Magyar nyelv, het. 3 óra. — A lantos és tanköltészet műfajainak elméleti és gyakorlati ismertetése. — K. k. Laky D. „Írály- és költészettan.“ Szvo-rényi szemelvényei. Pest, 1868. — Tanár: Hám József.

Dolgozatok. Iskolaiak: A zivatarnak is van valami jó oldala. (Beszélgetés.) Gombos Andor. (Életrajz.) A kötelesség elhanyagolása mindenkor megboszulja magát. (Fejtegetés.) A hit szava Kazinczi után. (Kötetlen beszédbe áttéve.) Hajlam szerinti gyakorlat. A próza és költészet közötti különbség. — Háziak: Mennyiben hasznosak, mennyiben kártékonnyak a madarak. (Értekezés.) Hunyadi László. (Történeti rajz.) A vasutak több hasznot hajtanak, mint kárt. (Értekezés.) Mohács Kisfaludi K. (Alak és tartalom meghatározás.) Levél, melyben a tanuló egy magasabb személyt, kivel erkölcsi összeköttetésben áll, a tanodai zárünnepélyre hív meg. Zsugori uram Csokonai. (Széptani fejtegetés.) Az olvasás módja (Értekezés.)

Latin nyelv, het. 5 óra. — Nyelvtani ismétlések s irálytani szóbeli gyakorlatok mellett olvastattak: Livius: I. 22. fej. Sallustius: Jugurtha 26 fej. Virgilius: Aeneis I. ének 307. vers. Hetenkint egy írásbeli iskolai gyakorlat. — K. k. Livius Weisenborn Lipsiae 1868. Ein. Hoffmann, „P. Virgilius m. op. epitome“ Vindobonae 1860. Sallust Cr. G. Linker Vindobonae 1857. — Tanár: Kucserik Sándor.

Görög nyelv, het. 5 óra. — Ismételtetett a mi az 5-ik osztályban végeztetett, hozzájárultak a μ : végzetű és rendhagyó igék. Olvasmányok: 19 mese Aesopustól. — Minden két hétben egy írásbeli iskolai dolgozat — K. k. mint az 5-ikben, azon fölül Mészáros Nándor olvasókönyve. Buda, 1873. — Tanár: Illésházy János.

Német nyelv, het. 2 óra. — Az 5-ikben tanultak folytatása. Elbeszélő és leíró művek olvasása és fejtegetése. — Két hetenkint egy írásbeli iskolai dolgozat. — K. k. Toepler Th. E. „Német grammatika.“ Pest, 1870. J. Mozart „Deutsches Lesebuch“ II. B. Wien, 1868. — Tanár: Arányi Béla.

Történelem, het. 3 óra. — Középkor megfelelő földrajzzal. — K. k. Somhegyi F. „Egyetemes világtörténet“ II. r. — Tanár: Kövessy Kálmán.

Mennyiségtan, het. 4 óra. — Betűszám-tan: A másod fokú egyenletek. Logarithmusok, meter-mértékek. — K. k. mint az V. osztályban.

Mértan: A síkmértan ismétlése, kiegészítése és befejezése. Síkháromszögtan számos példával. — K. k. mint az V. osztályban. — Tanár: Arányi Béla.

Természetráajz, het. 2 óra. — Állattan. — K. k. Mihálka A., átdolgozta Pap János „Állattan.“ Pest, 1873. — Tanár: Feld Vilmos.

Vegytan, het. 2 óra. — A vegyszűly, parányszűly, tömecsűly, vegyértékessűg, a térfogati viszonyok és ezek törvényei kísérletekkel bebizonyítva. A különféle vegyképletek és az azokra vonatkozó nézetek. Az elemek és a nevezetesebb vegyek, tekintettel azok vegybontására. — K. k. „A vegytan alapvonalai.“ — Dr. Kruesz K. után átdolgozta Fehér Ipoly. Pest, 1876. — Tanár: Feld Vilmos.

Hetedik osztály.

Osztályfőnök: Arányi Béla.

Hittan, het. 1 óra. — A ker. kath. erkölcsűtan. — K. k. „A ker. kath. religio tankönyve.“ Irta Wappler Antal. 3. köt. Pest, 1870. — Tanár: Feld Vilmos.

Magyar nyelv, het. 3 óra. — A szónoklat és dráma elméleti és gyakorlati ismertetése. — Kézi k. Toldy F. „Irodalomtörténeti olvasókönyv.“ Pest, 1860. — Tanár: Hám József.

Dolgozatok. Iskolaiak: Egy béna honvéd. (Indulatgerjesztés.) Gondolatok Budavárban. (Elmélkedés.) Bölcsészeti és szónoklati syllogismus. A drámai jellemzés főbb vonalai. (Költészetűtani értekezés.) Háziak: A halogatás rossz szokás. (Fejtegetés.) Endre és kora. (Jellem- és korrajz.) Egy hét naplóból. (Naplótöredék.) A szív gyarló oltvány, melybe jó és rossz egyaránt fogamzik. (Garay.) Kria.

Latin nyelv, het. 5 óra. — Cicero: Orat. pro Q. Ligario. Pro Sex. Roscio Amer. 9. fejezet. — Virgilius Aen. I. ének 305. verstől végig; II. ének: 104. vers. Minden héten egy írásbeli gyakorlat. — K. k. R. Klotz „M. T. Ciceronis orationes selectae.“ — Lipsiae, 1860. E. Hoffmann, P. Vergilii M. op. Epitome. Vindobonae 1860. — Tanár: Kucserik Sándor.

Görög nyelv, het. 4 óra. — Fordítások: Készűlés a háborúra. Indulás a király ellen. A kunaxai ütközet. (Xen. Anab.) — Kyros származása és az ifjak neveltetése a perzsáknál. (Xen. Kyrop.) — Homer, Ilias VI. ének. — Minden két hétben egy iskolai dolgozat. — K. k. Schenkl, Chrestomathie aus Xenophon. Wien, 1860. — Hohegger, Homeri Iliadis Epitome. Vindobonae, 1857. — Szepesi „Hellen nyelvtan.“ Buda, 1860. — Tanár: Balázsű József.

Német nyelv, het. 2 óra. — Lantos és tanköltésűteti művek olvasása és fejtegetése. — Havonként egy írásbeli iskolai dolgozat. — K. k. Toepler „Német gram-

- matika“ Pest, 1870. J. Mozart „Deutsches Lesebuch“ II. B. Wien, 1868. — Tanár: Arányi Béla.
- Történelem**, het. 3 óra. — Újkor megfelelő földrajzzal. — K. k. Somhegyi F. „Egyetemes világtörténet“ III. r. — Tanár: Kövessy Kálmán.
- Mennyiségtan**, het. 3 óra. — Betűszám-tan: A szám- és mértani haladványok és ezek kapcsán az összetett kamatszámítás, járadék és törlesztési számítások. Logarithmusi és határozatlan egyenletek. Egybevetéstan és valószínűség-tan. Newton kéttagú tantéte. — K. k. Dr. Lutter Nándortól.
- Mértan: Térmértan és gömb-háromszög-tan. — K. k. Arányi Bélától. — Tanár, Arányi Béla.
- Természettan**, het. 4 óra. — A testek általános tulajdonságai. Erőműtan, a rezgő és hullámzó mozgás törvényei és a hangtan, a mennyiség-tan és a kísérletek alapján. — K. k. „Kísérleti természettan“, irta: Fehér Ipoly. Pest, 1876. — Tanár: Polák Ede.
- Bölcsészlet**, het. 2 óra. — Tapasztalati lélektan. — K. k. „Bölcsészlet.“ Irta: Purgstaller. Pest, 1862. — Tanár: Végh József.

Nyolozadik osztály.

Osztályfőnök: Kövessy Kálmán.

- Hittan**, het. 1 óra. — Jézus Krisztus egyházának története. — K. k. Wappler Antal. IV. köt. Pest, 1870. — Tanár: Feld Vilmos.
- Magyar nyelv**, het. 3 óra. — A magyar nyelv és irodalom történetének vázolata, kapcsolatban a művelődés történetével s tekintettel Magyarország oknyomozó történelmének előadására. — K. k. „A magyar irodalom története“ Környeitől. Pest, 1874. — Írásbeli gyakorlatok:
- 1) Solamen est miseris socios habuisse malorum. (Fejtegetés). Coriolan. (Jellemrajz.)
 - 3) Róma nem egy nap alatt épült; v. Minden nagy-nak kicsin a kezdete. (Fejtegetés.)
 - 4) N. város nagyobb jelentőségű mint N. (Vitatkozás.)
 - 5) Hogyan ábrándult ki Balogi Andor külföldieskedéséből. (Beszélyke.)
 - 6) Egy csolnakázó társaság. (Jelenetfestés.)
 - 7) A pieriai forrásból vagy sokat igyál, vagy meg se izleld; itt a józan ital megrészeget, s csak akkor téríti vissza józanságodat, ha belőle bőven töltözöl. (Megfejtés.)
 - 8) Magyar irodalmi kérdések megoldása. — Tanár: Hám József.
- Latin nyelv**, het. 5 óra. — Tacitus: Germania. Quintilianus: X. könyvének első része. — Horatius: Carm. I. od. 1. 2. 3. 24. — II. 16. — III. 1. 30. IV. 3. 7. Epodon: 1. és 2. Epist. I. 1. és 16. Hetenkint egy írásbeli iskolai gyakorlat otthoni letisztázással. — Tanár: Kucserik Sándor.

- Görög nyelv**, het. 4 óra. — Fordítások: Homer: Iliás V. ének. — Herodot: IX. k. 1—30. fejr. — Plato: Socrates védelme 1—14. fejez. — Tanár: Balácsi József.
- Német nyelv**, het. 2 óra. — Lantos és tanköltészeti művek olvasása és fejtegetése. — K. k. Mozart J. „Deutsches Lesebuch.“ III. B. Wien, 1868. — Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat: 1) Brief über eine Reise während der Ferien. 2) Das verschleierte Bild zu Sais v. Schiller. (Inhaltsangabe.) 3) Der Friedhof am Vorabende des Allerseeelentages. (Beschreibung.) 4) Der Erlkönig v. Goethe. (Inhaltsangabe.) 5) Ehrlichkeit bringt's weit. (Erzählung.) 6) Das Schwert und die Feder. (Erweiterung.) Die Zeit ist das kostbarste aller irdischen Güter. (Abhandlung.) 8) Maria Theresia auf dem Landtage zu Pressburg. (Hist. Skizze.) — Tanár: Balácsi József.
- Történelem**, het. 4 óra. Magyarország oknyomozó történelme tekintettel a mi-veltségi viszonyokra. — K. k. Horváth M. „Magyarok története.“ Pest, 1867. — Tanár: Kövessy Kálmán.
- Mennyiségtan**, het. 2 óra. — Betűszámán ismétlése mellett meter-mértékek, a betűszámán alkalmazása a mértanra, és a sik elemző mértán alapvonalai. — K. k. Dr. Lutter N. „Mennyiségtan.“ I. r. Számán. II. r. Mértán. Pest, 1866. — Tanár: Arányi Béla.
- Menny. földrajz**, het. 2 óra. — A mennyiségtáni földrajz alapvonalai. — K. k. Berecz A. Pest, 1870. — Tanár: Arányi Béla.
- Természettan**, het. 3 óra. — A láttán, hótán, delejesség, villamosság és lég-tünettán a mennyiségtán s a kísérletek alapján. — K. k. Fehér Ipoly „Kísérleti természettán.“ Pest, 1871. — Tanár: Polák Ede.
- Bölcsészettán**, het. 2 óra. — Gondolkodástán. — K. k. Purgstaller. Pest, 1862. — Tanár: Végh József.

Testgyakorlás.

I—IV. osztályban: hetenkint 2 órában: Szabadgyakorlatok. Rendgyakorlatok. Eszközökön való gyakorlatok. Eszközökkel való gyakorlatok. A gyakorlatok oly módon beosztva, hogy minden egyes órában a tanulók egész teste igénybe vétetett.

V—VIII. osztályban hetenkinti 2 órában. A szabadrend-eszközökön és eszközökkel való gyakorlatok kiváló tekintettel a katonai gyakorlatokra.

III.

A főgymnasium ifjúságának érdemsorozata.

Az érdemsorozatban előforduló rövidítések jelentménye.

G. k. v. = görög keleti vallású, ág. v. = ág. vallású, héb. = héber,
k. r. n. p. = kegyesrendi növendékpap, sz. f. r. n. p. = szent-ferenczrendi
növendékpap, szab. = szabályszerű.

Érdemsorozati jegyek.

A magaviselet jelzésére: jó, szabályszerű, roszt.

A tanulmányi előmenetelre nézve: jeles = 1, jó = 2, elégséges = 3,
elégtelen = 4.

A) KÖTELEZETT TANTÁRGYAK.**I. OSZTÁLY.**

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Szám- és nézl. mért.	Természettud.	Szépírást	Rajz	Testgyakorlat	Műnévelés
Auspitz Manó, héb.	szab.	2	4	4	3	4	4	4	3	3	2	—
Bartal József	szab.	4	4	4	4	4	4	4	2	3	2	—
Bende István	szab.	3	2	3	2	2	2	3	2	2	3	—
Bite Gergely, ism.	szab.	4	4	3	4	3	4	3	3	3	2	2
5. Biró Gergely, ism.	szab.	4	4	4	4	4	4	4	3	2	3	—
Bogoss Endre	szab.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Csibra Sándor	szab.	4	4	4	4	4	4	4	3	3	1	—
Erdélyi Gyula	jó	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—
Farkas Antal	szab.	2	1	2	1	1	1	1	2	1	fm	—
10. Fehér András	jó	1	1	2	1	1	1	1	3	3	2	3
Fischmann Adolf, héb.	jó	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3	—
Friedmann Mór, héb.	jó	1	2	2	1	2	3	2	1	1	3	—
Goldmann Leo, héb., ism.	szab.	3	2	3	2	3	3	3	2	4	3	—
Gyurkovits Mihály	szab.	3	4	4	4	4	4	3	3	4	2	—
15. Harkai István	szab.	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	—

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Szám- és nézl. mért.	Természettan	Szépíráás	Rajz	Testgyakorlat	Műténék
Haulik Béla, ism.	szab.	4	4	3	4	3	4	4	2	2	2	—
Holzmann Ferenc	szab.	2	2	2	1	2	3	2	2	4	3	—
Juhász Mihály	szab.	3	4	4	4	4	4	4	3	4	2	—
Kecskeméti Emil, héb.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	2	fm	—
20. Kovács Antal	szab.	4	4	4	4	4	4	4	2	3	2	2
Kun Gergely	szab.	3	2	3	3	2	3	3	2	1	3	—
Laci János	jó	3	3	3	3	3	3	2	3	4	3	—
Langó János	szab.	1	3	3	3	2	3	3	2	2	3	—
Lipócy László	szab.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	—
25. Lovas Imre	szab.	3	3	3	3	2	3	3	3	4	3	—
Mészáros Döme	szab.	3	3	3	3	4	3	4	2	2	3	3
Mészáros József	szab.	3	4	4	4	4	4	4	3	4	2	—
Mottl Albert	szab.	2	3	2	1	3	2	3	2	3	1	1
Nyilas Lajos	jó	2	2	2	2	2	2	1	1	1	3	—
30. Oláh András	jó	1	1	2	2	2	2	2	1	2	3	2
Pulay József	szab.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—
Politzer Gyula, héb.	szab.	3	2	3	1	1	3	1	1	2	3	—
Rabesányi Lőrinc, ism.	szab.	3	4	4	4	4	4	3	3	2	2	3
Rottler József	szab.	3	2	3	2	2	2	2	3	4	1	—
35. Rozsi Sándor	szab.	2	1	2	1	2	1	2	2	1	2	—
Sándor Márton, ism.	jó	1	2	3	3	2	3	2	2	2	3	—
Schäfer Soma, héb.	szab.	3	2	2	2	1	3	1	1	3	2	2
Silbiger Márton, héb.	szab.	3	3	3	3	1	3	1	2	4	3	—
Szabó Árpád	szab.	3	2	3	1	3	2	3	2	3	2	2
40. Szabó Gergely	szab.	2	3	3	3	4	3	3	3	2	1	2
Szabó Imre	szab.	4	3	4	3	4	4	3	2	2	3	3
I. Szabó József	szab.	4	3	3	3	4	4	4	2	2	2	—
Szarvassy Zoltán	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szénási György	szab.	3	3	3	3	3	3	4	2	2	2	—
45. Tribusz Emil	jó	1	2	2	1	3	3	3	1	1	2	2
Ujvári János, ism.	szab.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	—
Varga János	szab.	2	2	3	3	2	3	2	2	2	1	—
Virág Ferenc	jó	2	1	3	2	3	2	3	2	3	3	2
Williger Béla	jó	2	2	3	2	3	3	3	2	2	3	—
50. Williger Gyula	jó	2	2	3	3	4	3	3	2	2	2	—
Wlaszák János, ism.	szab.	4	3	4	3	3	3	2	2	1	2	—

Kimaradtak: Balla István, Barna Lajos, Csertő Gábor, Kapás Mihály, Nagy László, Orbán Lajos, Cs. Szabó János, Szabó Pál, Trifont Béla, Váci János. — Tanodát változtatót: Sármy Sándor, héb. — Vizsgálatlan maradt: Tury János.

Meghalt: Csordás Béla.

Összesen: 64.

II. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rendkív. tant.
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számít. és nézl. mért.	Természettan	Szépíráás	Rajz	Testgyakorlat	
Banó Gergely	szab.	3	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2
Biró Pál	jó	4	4	3	3	4	3	4	2	2	3	2
Bodri Mihály	jó	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2
Bódogh Ferencz	szab.	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2
5. Braun Salamon, héb.	szab.	3	2	3	1	3	2	2	1	2	3	—
Csász József	szab.	3	4	4	3	4	4	4	2	3	4	—
Dobos Antal	jó	1	3	3	2	3	2	3	2	2	2	—
Dömötör Dezső	szab.	3	1	2	2	1	2	2	1	2	2	—
Dömötör Zoltán	jó	2	1	1	1	1	2	1	1	1	3	2
10. Farkas Menyhért, ism.	szab.	3	3	4	3	4	4	4	3	1	2	—
Ferenzi Pál	szab.	3	4	4	3	4	4	3	3	3	3	—
Kalapos Vilmos	jó	3	4	3	3	4	3	3	2	3	—	—
Kecskeméti Lajos, héb.	jó	2	1	2	1	1	2	1	3	3	2	—
Kecskeméti Lipót, héb.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	—
15. Keller Ödön, héb.	jó	3	1	1	1	1	2	1	1	3	3	—
Kerekes Gáspár	szab.	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3	2
Kerekes János.	szab.	3	3	3	3	4	3	4	2	2	2	2
Kiss József	szab.	3	4	3	2	4	4	4	3	1	2	—
Kohl Jakab	jó	1	3	2	2	2	3	3	2	1	3	—
20. id. Kovács István	jó	4	4	3	3	4	4	4	3	3	3	—
ifj. Kovács István	szab.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—
legid. Kovács István, ism.	jó	3	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2
Lakatos Ferencz	jó	2	3	2	2	3	2	3	2	3	2	—
Lichtner Márton, héb.	jó	2	3	2	1	3	2	2	1	2	3	—
25. Mezey János	szab.	3	4	4	4	4	3	4	3	2	3	—
Nagy Gáspár	szab.	3	3	3	3	3	3	2	3	1	1	2
Niemezyk Károly	szab.	2	3	3	1	3	2	2	1	1	2	2

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak											
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Szám. és nézi. mért.	Természettan	Szépíráás	Rajz	Testgyakorlat	Művészet	Reakv. tant.
Pataky Antal.	jó	2	3	3	2	3	3	3	1	1	3	2	
Reiner Vilmos, héb.	jó	3	2	3	1	2	2	2	1	3	2	—	
30. Rimócezi Ferencz	szab.	4	4	3	3	4	4	4	2	3	2	—	
Schwarz Vilmos, héb.	szab.	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	—	
Sekulesz Adolf, héb.	jó	2	2	3	1	3	2	2	1	3	2	—	
Spieler Jenő, héb.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	
Szabó László	szab.	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	—	
35. Szőke János	szab.	3	3	2	3	4	2	3	2	3	2	—	
Tóth Máttyás	jó	2	2	3	2	3	2	3	2	2	1	—	
Varga Pál	jó	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	—	
Weisz János	jó	1	3	2	1	2	3	2	1	1	3	—	
Zsivkovics Antal	szab.	3	3	3	2	2	3	3	2	3	3	—	

Kimaradtak: Hacker Sándor, héb.; Kósa István.

Összesen: 41.

III. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Mennyiségtan	Természettan	Testgyakorlat	Rajz	Művészet
Bagi Gyula	szab.	3	3	4	3	3	2	2	3	2	2	—
Barakkó Miklós	szab.	2	3	2	3	2	2	2	2	3	2	—
Biró Ádám	szab.	2	4	4	4	2	3	3	3	4	3	—
Bite László	jó	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2
5. Blaskovics L., ág. v.	szab.	1	3	4	3	3	1	4	3	1	3	—
Blau Jenő, héb.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	—
Brett Gusztáv, héb.	szab.	1	3	4	3	3	2	3	3	3	—	
Csabay Antal	szab.	1	2	2	2	2	2	2	3	3	2	—
Füleki Lajos	jó	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2
10. Gál Pál, ism.	jó	1	2	3	3	3	1	1	2	4	1	2
Gallé Antal	szab.	3	4	4	3	3	1	3	3	1	3	—
Geday Sándor	szab.	2	4	4	3	3	2	3	3	1	3	—
Goldhammer Gásp., héb.	szab.	2	2	3	3	2	2	1	1	2	1	—
Ivics Imre	jó	2	2	3	3	2	2	3	2	2	2	—
15. Kerekes József	jó	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	2
Király Gáspár	szab.	1	3	1	2	3	1	1	3	2	1	—
id. Lusztig Mihály, héb.	jó	2	2	3	2	2	1	2	3	3	3	—
ifj. Lusztig Mihály, héb.	jó	1	1	1	1	1	2	1	1	3	3	—
Máté László	szab.	1	3	4	4	3	2	3	3	2	3	—
20. Oláh Sándor	jó	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	—
Oszmann Mór, héb.	szab.	2	3	3	2	2	2	3	2	2	3	—
Rákits Mihály, g. k. v.	jó	1	3	3	2	3	3	3	3	2	3	—
Révay László	szab.	2	3	4	3	3	3	4	3	2	2	—
Schöffner József	szab.	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	—
25. Schwarcz Dániel, héb.	szab.	3	2	3	3	2	1	2	2	3	3	—
Schwarcz Ignác, héb.	jó	3	2	3	3	2	2	1	2	2	1	—
Silbiger Herman, héb.	szab.	2	1	3	1	2	1	3	3	3	3	—
Steiner Béla, héb.	szab.	1	4	4	1	4	3	3	3	3	3	—
Steiner Sámuel, héb.	jó	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	—
30. Ugrik Géza, ág. v.	szab.	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3	—

Kimaradt: Fehér Sándor.

Összesen: 31.

IV. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Mennyiségtan	Természettan	Vegytan	Rajz	Testgyakorlat	Művészet
Acsai Antal	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2
Ádám József	szab.	2	3	3	3	3	4	3	2	1	3	—
Augusztin Béla	jó	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2
Bagi József	szab.	3	3	3	3	2	2	2	2	2	4	—
5. Berta Ferencz	szab.	2	3	3	4	2	4	3	3	3	4	—
Gyenes Elek	szab.	2	2	2	2	1	2	1	1	3	2	—
Haulik Károly	szab.	1	2	3	3	1	4	1	2	2	2	—
Kecskeméti Zsigmond, héb.	szab.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—
Klauber Salamon, héb.	szab.	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	—
10. Kovács János	szab.	2	1	2	3	1	2	2	2	1	2	—
Máté József	szab.	2	3	3	3	2	4	3	3	3	3	—
Schönvald Károly, héb.	jó	2	1	1	1	1	1	1	1	3	2	—
Szabó Pál	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—
Szeretin Gyula	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
15. Török Béla	szab.	3	3	3	2	1	2	2	1	3	3	—
Ujváry Gergely	jó	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2

Összesen: 16.

V. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rend- kívüli tantár- gyak	
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Földr. s tört.	Természettan	Mennyiségtan	Telegyakorlat	Rajz	Műének	
Barta György	szab.	2	3	3	4	2	3	2	3	2	—	—	
Baudisz Virgil	szab.	2	2	3	3	1	2	2	2	2	—	—	
Bárkány Gyula	szab.	3	2	4	4	3	3	4	4	2	—	—	
Csernus László	jó	2	2	2	2	3	1	2	2	1	—	—	
5. Feuer Pál, héb.	szab.	3	3	3	3	2	4	3	3	3	—	—	
Gömöry Sándor	jó	1	1	1	1	2	1	1	1	—	—	—	
Gyenes Imre	jó	2	2	2	3	2	2	2	2	2	—	—	
Kiss József	jó	1	1	1	3	2	2	1	2	2	—	2	
Kiss Mihály	szab.	2	2	3	4	3	4	3	3	2	—	—	
10. Kővári László, héb.	jó	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	
Mészáros Ferencz	szab.	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	
Móczár Vendel	jó	1	3	3	3	3	2	3	2	1	—	—	
Steiner Gusztáv, héb.	jó	2	1	1	2	1	1	2	1	2	—	—	
Százdi István	jó	2	3	4	4	3	4	2	4	2	—	—	
15. Wiszt József	szab.	1	1	1	2	1	1	1	1	3	—	—	

Betegség miatt vizsgálatot nem tehettek: Fodor István, Kerekes Gyula, Szent-Gály Gyula öszt. d., Telebéry Dezső.

Tanodát változtatott: Sármay József, héb.

Kimaradtak: Gettler Ignác, héb., Hajagos Gáspár, Klatnek Mátyás, Kohn Gyula, héb.

Összesen: 24.

VI. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rend- kívüli tantár- gyak		
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Földrajz és tört.	Természettan	Mennyiségtan	Vegytan	Testgyakorlat	Rajz	Művészet	
Arnold Endre	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Bagi László	szab.	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3	—	—
Bánó Antal	szab.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1	—	—	—
Bencsik Antal	szab.	2	3	2	2	3	3	2	2	3	4	—	—	—
5. Császár Pál	szab.	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	—	—	—
Erdélyi Ferencz	szab.	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	—	—	—
Fekete Kálmán	jó	1	1	2	3	2	2	1	2	1	2	2	—	—
Fodor Antal	jó	1	2	2	2	2	2	2	1	2	—	—	—	—
Foltin János	jó	1	2	3	3	3	3	1	2	1	2	—	—	1
10. Hajagos Béla	jó	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Hirsch Pál, héb.	jó	2	1	2	2	1	1	2	1	2	2	—	—	—
Kecskeméti Sándor, héb.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—
Klein Miksa, héb.	szab.	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	—	—	—
Neszádelyi József	szab.	3	3	4	4	3	3	3	4	3	3	—	—	—
15. Ottó Sándor	jó	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	—	—
Rosenfeld Sándor, héb.	jó	2	1	1	1	1	1	2	1	2	4	—	—	—
Seres László	szab.	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	—	—	—
Szekercs Antal	szab.	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	—	—	—
Ungár Ferencz, héb.	szab.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	4	—	—	—
20. Váczi János	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	—
Virágh Rajner, sz. f. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	2	1	1	1	—	—	—	—
Zsigmond Kálmán	szab.	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	1	—	—

Összesen: 22.

VII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rend- kívüli tantár- gyak	
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Földrajz és tört.	Mennyiségtan	Természettan	Bölcészettan	Testgyakorlat	Rajz	Művészet
Bartek Lajos, k. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1
Basa László, k. r. n. p.	jó	1	2	1	1	1	1	2	1	1	—	1	1
Blaskovics Antal	szab.	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1
Csulyok Béla	szab.	2	2	3	2	2	2	1	1	1	2	1	—
5. Fiala János	szab.	2	3	3	3	3	3	2	2	3	3	—	1
Haaz János, k. r. n. p.	jó	1	2	2	2	1	2	2	1	1	—	1	1
Horváth György, k. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1
Horváth Sándor, k. r. n. p.	jó	1	2	2	2	2	1	2	1	1	—	1	1
Karátsonyi Miklós, k. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1
10. Koller Ferencz, k. r. n. p.	szab.	1	2	2	2	2	1	2	1	1	—	1	1
Kocsiss Antal	jó	3	3	3	3	1	2	3	2	2	1	—	—
Kubányi Béla, k. r. n. p.	jó	1	1	2	2	1	1	2	1	1	—	1	1
Markovits Lajos, k. r. n. p.	jó	1	1	2	2	1	1	1	2	1	—	1	1
Rigó István, k. r. n. p.	jó	1	2	1	1	1	2	2	1	1	—	2	1
15. Sáfrán József, k. r. n. p.	jó	1	2	1	1	1	2	1	1	2	—	1	1
Szabó Károly	jó	1	1	2	2	1	2	2	1	1	2	—	1
Szücs Lajos	szab.	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	—	—
Tóth Dezső	jó	2	3	2	2	1	2	2	2	1	1	—	—
Tóth Géza	szab.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1	—	—
20. Tölcséry Ferencz, k. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1
Tremmer Gyula, k. r. n. p.	jó	1	1	2	2	1	2	1	2	1	—	2	1
Vass Imre, k. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1

Összesen: 22.

VIII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak											Rend- kívül tantár- gyak		
		Hittan	Magy. ny. és irod. tört.	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Menny. földrajz	Történelem	Mennyiségtan	Természettan	Bölcsészettan	Testgyakorlat		Rajz	Művészet
Bánó József	szab.	2	3	3	3	3	2	1	3	2	2	2	—	—	
Bánó Imre, k. r. n. p.	jó	1	1	3	3	3	1	2	2	1	2	—	1	—	
Breán Kázmér, k. r. n. p.	szab.	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	—	1	1	
Bujk Béla, k. r. n. p.	jó	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	
5. Csorba Pál	jó	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	—	1	—	
Holeinger Imre, k. r. n. p.	szab.	2	2	3	2	2	2	2	3	1	2	—	1	—	
Kocsiss Lajos, k. r. n. p.	jó	2	2	3	2	2	2	2	3	1	2	—	1	1	
Kreznerics György, k. r. n. p.	szab.	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	—	1	1	
Kubinyi Endre	jó	1	3	3	3	3	1	1	2	2	2	—	—	—	
10. Lackó Bened., sz. f. r. n. p.	jó	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	—	—	—	
Lászlóffy László	szab.	1	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	—	1	
Machleid Gyula	szab.	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	
Millmann Sándor	szab.	2	3	3	3	3	2	2	3	2	3	2	—	1	
Ország Péter	szab.	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	—	
15. Rabesányi István	jó	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	—	1	
Rosznágl Imre, k. r. n. p.	szab.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	1	1	
Sarang József, k. r. n. p.	jó	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	—	2	—	
Schmidt Ág., k. r. n. p.	szab.	1	1	3	2	1	1	1	3	1	1	—	1	1	
Sebes János, k. r. n. p.	jó	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2	—	1	—	
20. Sipos Károly	szab.	2	2	3	2	3	1	2	2	1	2	2	—	1	
Stein István, k. r. n. p.	szab.	1	1	2	2	2	1	1	3	1	2	—	1	1	
Szent-Gály Béla	szab.	2	2	3	2	2	1	2	3	1	2	—	—	1	
Szóke Ágoston	szab.	1	3	3	2	2	1	1	2	1	1	1	—	—	
Tergina Béla	szab.	2	3	3	2	3	1	3	3	3	2	1	—	1	
25. Ulrich László	szab.	2	3	3	2	2	2	2	3	3	2	2	—	1	
Várkonyi End., k. r. n. p.	szab.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	1	1	
Veress Sánd., k. r. n. p.	jó	1	1	3	3	3	1	1	3	1	2	—	1	—	
Wutz Albert, k. r. n. p.	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	

Összesen: 28.

B) NEM KÖTELEZETT TANTÁRGYAK.

Francia nyelvét tanultak :

II. osztályból: Dömötör Dezső, Dömötör Zoltán jó; Schwarz Vilmos, Spieler Jenő jel.

III. osztályból: Schwarz Dániel jó.

IV. osztályból: Máté József jó.

V. osztályból: Gyenes Imre, Kőváry László jel.

VIII. osztályból: Machleid Gyula jel. előmenetellel.

Gyorsírást tanultak :

III. oszt. Bite László, Gedai Sándor, Kerekes József jel.; Lusztig Mihály, Révay László, Ugrik Géza jó.

IV. oszt. Augusztin Béla, Kecskeméti Zsigmond, Klauber Sámuel, Szeretin Gyula jel.

V. oszt. Baudis Virgil jó, Feuer Pál, Kőváry László jel., Mészáros Ferencz jó.

VI. oszt. Erdélyi Ferencz, Fodor Antal, Foltin János, Hajagos Béla jel., Hirsch Pál jó, Klein Miksa jel.

VII. oszt. Bartek Lajos, k. r. n. p., Blaskovics Antal, Haasz János, k. r. n. p., Horváth György, k. r. n. p., Kubányi Béla, k. r. n. p., Rigó István, k. r. n. p., Töleséry Ferencz, k. r. n. p., Tremmer Gyula, k. r. n. p., Vass Imre, k. r. n. p. jel.

VIII. oszt. Holczinger, k. r. n. p., Machleid Gyula jeles előmenetellel.

Zenét tanultak :

I. oszt. Juhász Mihály, Kecskeméti Emil, Mészáros József elégtelen, Mottl Béla, Schäfer Sámuel jó. Szarvasy Zoltán jel., Williger Béla jó.

II. oszt. Banó Gergely, Niemezik Károly jel., Pataky Antal jó, Sekules Adolf elégséges, Spieler Jenő jel.

III. oszt. Ifj. Lusztig Mihály jel., Schwarz Dávid, Ugrik Géza jó.

IV. oszt. Kovács János, Ujváry Gergely jó.

V. oszt. Baudisz Virgil jó.

VI. oszt. Hirsch Pál jó.

VII. oszt. Blaskovics Antal jó, Horváth György, k. r. n. p., Fiala János, Szabó Károly, Vass Imre, k. r. n. p. jel.

VIII. oszt. Breán Kázmér, k. r. n. p., Bujk Béla, k. r. n. p., Holczinger Imre, k. r. n. p., Machleid Gyula, Schmidt Ágoston, k. r. n. p., Várkonyi Endre, k. r. n. p., Veress Sándor, k. r. n. p. jel. előmenetellel.

IV.

Statistikai táblázatok.

1. A tanulók általános áttekintése.

Osztály	A tanulók száma			Vallásuk				Nyelvi viszonyaik (Minő nyelveket beszélnek?)			Szüleik polgári állása					Előmenetelők		
	beiratott	elhalt	elmaradt	r. k.	gör. kel.	ág. h.	héber	magyar	magyar, német	magyar, tót	magyar, német, tót	értelmiségi	önálló östermelek (falubirtokosok s bérlők)	önálló kereskedők s iparosok	magántisztviselők	személyes szolgálatot tevők s munkások	haladók	ismétlők
I.	64	1	11	43	—	—	9	39	13	—	—	11	23	12	2	16	57	7
II.	41	—	2	30	—	—	9	23	16	—	—	3	3	19	1	10	39	2
III.	31	—	1	16	1	2	11	17	13	—	—	3	3	18	1	6	30	1
IV.	16	—	—	13	—	—	3	10	6	—	—	2	2	6	1	5	16	—
V.	24	—	9	12	—	—	3	12	3	—	—	6	4	6	3	5	24	—
VI.	22	—	—	17	—	—	5	17	5	—	—	4	5	11	—	2	22	—
VII.	22	—	—	22	—	—	—	19	3	—	—	3	5	8	—	2	22	—
VIII.	28	—	—	28	—	—	—	20	5	3	—	7	13	6	2	—	28	—

2. A tanulmányozás eredményének áttekintése osztályonként.

T a n t á r g y a k	<i>I. osztály</i>				<i>II. osztály</i>				
	jeles	jó	elégés- ges	elégte- len	jeles	jó	elégés- ges	elégte- len	
Vallástan	10	15	17	10	5	9	22	3	
Magyar nyelv *)	9	17	14	11	8	5	18	8	
Latin nyelv	3	13	24	11	5	11	18	5	
Német nyelv	13	10	18	10	12	12	14	1	
Földrajz	10	13	14	14	7	7	13	12	
Szám- és mértan	6	10	22	13	3	18	12	6	
Természetrajz	10	12	18	11	5	11	14	9	
Rajzolás	8	24	10	9	8	14	17	—	
Szépíráás	10	26	15	—	13	15	11	—	
Testgyakorlás **)	8	21	20	—	2	18	17	1	
*) Vizsgálatlan maradt 1. **) 2 felm.				**) 1 felm.					
	<i>III. osztály</i>				<i>IV. osztály</i>				
Vallástan	14	11	5	—	7	7	2	—	
Magyar nyelv	6	9	11	4	8	3	5	—	
Latin nyelv	4	6	11	9	6	4	6	—	
Német nyelv	6	9	13	2	7	3	5	1	
Földrajz	5	12	12	1	—	—	—	—	
Történelem	13	12	5	—	12	3	1	—	
Szám- és mértan	8	9	11	2	7	5	—	4	
Természettan	7	7	16	—	9	4	3	—	
Vegytan	—	—	—	—	10	4	2	—	
Rajzolás	5	9	16	—	6	3	7	—	
Testgyakorlás	7	11	10	2	—	9	5	2	
	<i>V. osztály</i>				<i>VI. osztály</i>				
Vallástan	4	8	3	—	11	9	2	—	
Magyar nyelv	5	5	5	—	10	4	8	—	
Latin nyelv	5	2	6	2	6	7	8	1	
Görög nyelv	2	3	6	4	8	6	7	1	
Német nyelv	4	5	6	—	10	5	7	—	
Történelem	5	4	3	3	10	6	6	—	
Szám- és mértan	4	4	5	2	12	8	1	1	
Természetrajz	4	8	2	1	9	6	7	—	
Vegytan	—	—	—	—	7	7	8	—	
Testgyakorlás *)	1	10	2	—	4	10	3	3	
*) 2 felm.				*) 1 növendékpap s 1 világi növ. felm.					

Tantárgyak	VII. osztály				VIII. osztály			
	jeles	jó	elégse- ges	elégte- len	jeles	jó	elégse- ges	elégte- len
Vallásan	15	4	3	—	17	11	—	—
Magyar nyelv	9	7	6	—	14	6	8	—
Latin nyelv	9	7	6	—	4	9	15	—
Görög nyelv	8	9	5	—	7	14	7	—
Német nyelv	15	3	4	—	8	11	9	—
Történelem	10	9	3	—	15	11	2	—
Szám- és mértan	9	11	2	—	5	11	12	—
Természettan	14	8	—	—	21	4	3	—
Mennyiségtani földrajz	—	—	—	—	20	6	2	—
Bölcsészet	16	3	3	—	10	16	2	—
Testgyakorlás *)	3	4	1	—	4	7	—	—

*) 14 növendékpap felm. *) 15 növendékpap és 2 világi felm.

3. Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.

Jelentkezett	Írásbeli vizsgá- latot tett	Szóbeli vizsgá- latot tett	Érettnak nyil- vánított		Egyetemre szándékozott				Műegyetemre			Gazdászati p.
			kitünté- téssel	egysze- rűen	theologiai	juridikai	medikai	philoso- phiai k.	építészeti	mérnöki s gépezési	vegyészi szakra	
28	28	12	—	11	6	1	2	1	—	—	—	1

V.

Figyelmeztetés.

A jövő tanév szeptember hó 1-én veszi kezdetét. A nyilvános tanulók szabályszerű felvétele augusztus hó 29, 30 és 31-én történik.

A nagyméltóságú vallás- s közoktatásügyi m. kir. miniszter 1876-ik évi julius hó 22-én 12,787. sz. a. kelt rendeletével kiadott „Középiszkolai rendtartás“ szerint a gymnasium első osztályába csak oly tanuló léphet, ki a 9 évet betöltötte, s 12 évnél nem idősebb. — Tizenkét évnél idősebb fiú fölvétele fölött a tanártestület határoz. Ismereteinek mértékére nézve megkövetelendő, hogy a

népiskola negyedik osztályának tananyagában kellő jártassággal birjon ; ez ismereteit külön fölvételi vizsgálattal igazolja.

A felvételi vizsgálat minden a gymnasium első osztályába felveendő ifjúra nézve kivétel nélkül kötelező.

Kelt a kecskeméti kegyes tanítórendi főgymnasiumban 1877. évi június hó 30-án.

Dr. Polák Ede s. k.
igazgató.

